SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCIV. No. 163. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 26, 1987 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 26-го СЕРПНЯ 1987 РІК XCIV. Ч. 163.

ПРОЦЕС НАД І. ДЕМ'ЯНЮКОМ ПРИГАДУЄ ЖИДАМ ГОЛОКОСТ

Вашінгтон. — Відомий щоденник „Вашінгтон Пост" помістив у числі з 17-го серпня ц.р. довгу інформаційну статтю Джеймса Руперта п.н. „Суд над нацистським воєнним злочинцем в історичному аспекті", у якій автор каже, що для багатьох ізраїльтян, а також для жидів в діяспорі суд над Іваном Дем'янюком служить їм лекцією про голокост.

Уже шість місяців держав на прокуратура Ізраїля пробує доказати, що 67-річний І. Дем'янюк, пенсіонер, колишній робітник у фордівських фабриках автомобілів у Клівленді, Огайо, був „Іваном Ґрозним" в концентраційному таборі в Треблінці, Польща, і керував газовою камерою, у якій вбивали і спалювали трупів тобто займалися масовою екстремінацією жидів. Також шість місяців оборона підсудного намагається доказати, що документація, якою користується ізраїльська прокуратура і яка походить від відомої совєтської „інституції" КҐБ є фальшивою і що Ізраїль держить в тюрмі під поліційною вартою не ту людину, за якою йшли розшуки багато років перед тим.

Очевидно, оборона, яка складається з трьох адвокатів, мала і має свої труднощі, які довели до звільнення родиною Дем'янюків довголітнього оборонця адвоката Марка О'Коннора. Існують також труднощі фінансового порядку. Нема чим платити свідкам коштовні подорожі із ЗСА чи европейських країн до Ізраїля на зізнання.

Більшість ізраїльців вважають, що суд над І. Дем'янюком повинен послужити історичною лекцією для молодого покоління, яке знає небагато про гітлерівський голокост. Оборона натомість твердить, що, перетворивши процес на „історичну лекцію", Ізраїль скеровує опінію не тільки ізраїльської, але також світової спільноти, проти підсудного, якому суд ще не доказав вини.

Колишній суддя в Ізраїлі Цір Терльов, написав навіть про процес над І. Дем'янюком історичний „есей". Він переконаний, що навіть сьогодні в деяких країнах жиди гинуть тільки тому, що вони жиди, і тому світове жидівство є прямо змуше не пригадувати світові про голокост. Він, однак, не каже, чому це мусить відбуватися шляхом наступу на інші народи, при допомозі контрольованих жидами засобів масової інформації. Існує також дискусійна справа спільної відповідальности.

Терльов заявляє: „Ми потребуємо справи Дем'янюка, щоб пригадати нашому народові по цілому світі про страшну трагедію.

(Закінчення на стор. 8)

БАЛТИЙЦІ ПРОТЕСТУВАЛИ ПРОТИ ТЕРОРУ Й. СТАЛІНА

Вільнус, Литва. — Пресові агентства і кореспонденти повідомили, що в неділю, 23-го серпня ц.р., понад 500 литовців протестували у столичному місті Вільнусі проти сталінського режиму в Литві, після анексії балтицьких країн до СССР, масового вбивства литовських патріотів, вивозу населення на Сибір тощо. Маніфестанти вислухали декілька коротких промов, присвячених жертвам режиму совєтського диктатора Йосифа Сталіна, співали релігійні і патріотичні пісні і закінчили демонстрацію на ціональним гимном.

В опінії політичних спостерігачів і західніх дипломатів в Москві, цей випадок толерування політичної демонстрації в Литві, частинно скерований проти совєтської окупації балтицьких країн, міг тільки відбутися в атмосфері горбачовської „гласности", хоч саму форму протесту гостро засудила режимова преса й інші засоби масової інформації, а демонстрантів пильно стерегла литовська міліція, яка однак не вмішувалась до самого перебігу програми.

Подібні демонстрації відбулися, як інформують кореспонденти, в Латвії, зокрема у столичному місті Ризі, і в Таллінї, Естонія, які пройшли мирно з гострою критикою сталінської доби і підкресленням та засудженням 48-ої річниці секретного договору між Гітлером і Сталіном в 1939 році, на підставі якого Совєтський Союз окупував балтицькі країни і розпочав терористичну акцію винищування автохтонів з метою перетворити ці три маленькі країни на совєтські республіки.

Дисидентські кола, з якими мали змогу пов'язатись телефоном західні кореспонденти, підтвердили інформації про демонстрації, але не погоджувались з офіційними даними про число учасників. Демонстрантів, на думку деяких дисидентів, було значно більше, зокрема в Литві їх було кілька тисяч. Організатори демонстрації нарікають, що місцеві комуністичні чинники, правдоподібно за наказом „згори", зорганізували у Вільнюсі, Ризі і Таллінї великі атрактивні фестивалі з метою відвернути увагу молодої публіки від політичної маніфестації. Але деякі литовці вважають це позитивною познакою, що комуністична влада не наказала поліції, як це було в минулому, розігнати демонстрантів, і заарештувати організаторів. „Це є перша ластівка свободи", — заявила одна жінка західньому кореспондентові. „Перший раз ви можете прийти ось тут на головну площу без страху, що вас заарештують, і обвинуватять в зраді батьківщини", — заявляли інші демонстранти.

В резолюціях демонстранти домагалися опублікування секретного договору поміж Рібентропом і Молотовим, а головно цих місць де говориться про балтицькі країни; визначити день для вшанування жертв сталінського режиму і відновлення свободи для Римо-Католицької Церкви. На питання кореспондентів чи референдум про незалежність трьох балтицьких республік отримав би більшість голосів, литовці одним голослом відповіли, що вони в цьому свято переконані.

Демонстрація в Литві була одною з останніх акцій, що їх переводять в поодиноких республіках націоналістичні елементи в СССР, — кажуть кореспонденти, пригадуючи при тому акції кримських татарів, події в Алма-Аті та інші протести. У зв'язку з цим в урядовій совєтській пресі, зокрема в „Правді" і „Ізвєстіях", частіше появляються напади на „Голос Америки", „Радіо Свободу" і „Вільну Европу", які нібито вмішуються у внутрішні справи СССР. Більше того, агентство ТАСС називає ці передачі „провокаціями".

Японія вигнала совєтського дипломата

Токіо. — Уряд Японії вислав совєтського торговельного представника, а совєтський уряд у відповідь — японського промисловця і дипломата.

Перші повідомлення про не надійшли з Москви, де на пресовій конференції для журналістів речник відділу інформації міністерства закордонних справ СССР Ґеннадій Ґерасімов обвинуватив японського військового аташе Томогіро Окамото і військово-морського аташе Нобугіро Такесіму в шпигунстві під час поїздки до Одеси 29-го липня цього року.

Ґ. Ґерасімов обвинуватив також представника компанії Мічубісі Ґоті Такао Отані в тому, що він займався економічним шпигунством, намагаючись вивідати таємниці міністерства зовнішньої торгівлі. За словами Ґерасімова, Ґ. Отані займався також забороненими валютними операціями і спекуляцією.

Совєтський речник оголосив журналістам, що Такесіма і Отані повинні залишити Совєтський Союз.

В повідомленні з Токіо говориться, що совєтський торговельний представник у Японії Юрій Покровський не явився в поліцію для подачі зізнань у зв'язку з протизаконною купівлею інформацій у Мінори Сімізу, який був одним з керівників летунської будівельної компанії.

Згідно з даними, які має японський уряд, Ю. Покровський зустрічався з М. Сімізу в ресторанах і на залізничних станціях два або три рази. Він купив у японського промисловця інформації про навігаційні системи, які дають змогу утримувати літак на заданому курсі у вітряну погоду. Покровський заплатив Сімізові біля 10 мільйонів єн.

Уряд Японії не оголосив Покровського персоною нон-грата, але заявив, що його перебування в країні є небажаним.

Одночасно представник міністерства закордонних справ Японії заперечив що виселення Покровського зв'язано з московськими подіями і категорично відкинув саму думку, що Такесіма і Отані займалися в Совєтському Союзі незаконною діяльністю. Цей же японський чинник висловив зливування, чому Москва, обвинувативши двох дипломатів, висилає лише одного.

У Москві представник японської амбасади заявив: „Ми повністю заперечуємо вину дипломатів і вважаємо обвинувачення безпідставними. Окамото і Такесіма перебували в Одесі з офіційною візитою у зв'язку з їх безпосередніми дипломатичними обов'язками".

У Токіо представник компанії Мічубісі скликав пресову конференцію і навів слова Отані, сказані телефонічно з Москви: „Я ніколи не займався тим, у чому мене обвинувачують".

ЗСА БУДУТЬ ДАЛІ ПІДТРИМУВАТИ ПОВСТАНЦІВ КОНТРАС

Сан Хозе, Коста Ріка. — Агентство Ассошіейтед Пресс інформує, що президент З'єднаних Стейтів Америки Роналд Реґен запевнив борців за свободу в Нікараґуа, тобто антикомуністичних повстанців контрас, що Уряд ЗСА буде далі підтримувати їхню боротьбу, аж до часу поки нікараґунаський нарід не здобуде повних демократичних прав у своїй країні і не позбудеться диктаторської системи сандіністів.

Промову Президента ЗСА, речники Руху спротиву в Нікараґуа передали через радіостанцію повстанців, яку вони назвали „Визволенням", а передачі якої можна чути не тільки в Нікараґуа, але також в багатьох інших країнах Центральної Америки.

Кількахвилинну передачу президента Р. Реґена перекладали рівночасно на еспанську мову, а після закінчення редакція цієї революційної радіостанції дала від себе відповідний коментар з оцінкою конференції п'ятьох центральноамериканських держав і підписання тимчасового договору в Ґватемалі суґеруючи думку, що сандіністи, які повністю залежні від Москви, ніколи не додержать слова і тому демократичні країни мусять у переговорах з ними діяти дуже обережно і вимагати від них конкретних діл, а не обіцянки на словах.

Сандіністи, довідавшись про передачу повстанців, намагалися її заглушувати, користуючись совєтською практикою поборювання вільного слова в етері, але багато мешканців Манаґуа, столиці Нікараґуа, заявили опісля, що їм все одно вдалося почути еспанський переклад промови Президента ЗСА. Враховуючи підлі дії сандіністів, борці за свободу вирішили повторювати декілька разів передачі Р. Реґена в різному часі і на різних хвилях, а також надрукувати летючками і роздавати серед населення при кожній нагоді. Промова президента Р. Реґена була накручена в Каліфорнії на його ренчі в Санта Барбара, де тепер перебуває Президент на довших вакаціях, — заявив речник Білого Дому Марлин Фіцвотер.

Як треба було сподіватися, Президент ЗСА поставив наголос на ґватемальській конференції і її постановах, які передбачають більші політичні і соціяльні зміни в Нікараґуа без яких не може бути замирення в цій країні під керівництвом сандіністів, які вирішили іти на поводі комуно-московських імперіялістів і перетворити свою країну у ще одну випадову базу СССР в Центральній Америці. „Віра у замирення, яка була висловлена в ґватемальському документі, мусить бути підтримана реальними потягненнями, якщо в Нікараґуа має запанувати мир", — підкреслив президент Р. Реґен, на думку якого віра без реалістичних змін є тільки введенням в блуд народів цього району світу. Він нагадав, що підписуючи документ нікараґуанський президент Даніель Ортеґа Сааведра обіцяв шанувати права людини і привернути повні політичні і релігійні права для населення. „Якщо цього не станеться то боротьба буде продовжуватись, а ви (повстанці) матимете завжди нашу допомогу, бо ваша справа "є нашою справою, ваша боротьба, є нашою боротьбою". — заявив Президент ЗСА.

Започатковано спеціяльні стипендії в Менор коледжі

Сестра Марія Кекилія приймає чека від В. і Й. Сороків.

Дженкінтавн, Па. — Сестра Марія Кекилія, ЧСВВ, президентка Менор джуніор коледжу, проголосила особливу стипендію для студентів українського походження, українських католицького і православного віровизнань, які мають високі академічні оцінки і потребують фінансової допомоги.

Цю стипендію уможливили Василь і Йозефина Сорока, створивши Стипендійний фонд ім. Василя і Йозефини Сороків — пожертва 38,000 дол. на виплачування стипендій протягом 15-ох років.

Стипендію уділюватиметься щорічною нагородою. Аплікації на осінній семестр 1987 року приймає фінансове бюро Менор джуніор коледжу, тел.: (215) 885-2360, екст. 19.

Студенти передали Папі календар „Хрищення України"

Ню Йорк. — Як повідомляє Наталія Андрусів, група українських студентів, які подорожували по Европі цього літа в рамках програми „Стежками батьків по Европі" під проводом д-ра Петра Ґоя, передала Папі Іванові Павлові II ювілейний календар „Хрищення України".

Як відомо, календар цей появився заходами Фундації УВУ і Н. Андрусів, а включає він образи — олії покійного мистця Петра Андрусіва з тематикою Хрищення Руси-України.

Відзначать учасників визвольного зриву

Нюарк, Н.Дж. — Заходом Відділу ОбВУА в Нюарку, Н. Дж. відбудеться вояцьке прийняття в приміщеннях Голідей Інн в Бриджвотер, Н. Дж. в неділю, 13-го вересня ц.р., о год. 2-ій по полудні.

Цим вояцьким прийняттям відзначать двох найстарших віком членів Відділу, лікаря-сотника Миколу Терлецького і хорунжого Івана Тершаковця, учасників Листопадового зриву 1918 року.

Слід відмітити, що лікар-сотник М. Терлецький, в рядах Української Галицької Армії, був в медично-санітарній службі як комендант лічниці Красне і лічниці у Вінниці у 1919 році, а хорунжий І. Тершаковець був безпосереднім очевидцем-учасником Листопадового зриву у Львові. Д-р М. Терлецький, після повороту до дому був активним членом Пласту і в 1928 році був відзначений як добродій Пласту.

К. Ловнтрі визнаний винним

Квантіко, Вірджінія. — Військовий трибунал визнав сержанта морської піхоти Клейтона Ловнтрі винним в усіх 13 пунктах висунених проти нього обвинувачень, в тому числі у двох пунктах шпигунства. К. Ловнтрі є перший в історії ЗСА морський піхотинець, якого судили за шпигунство.

Ось решта 11 пунктів, з яких вісім присяжних з числа військовослужбовців визнали Ловнтрі винним: два пункти — змова, чотири — надання совєтському аґентові інформації про американських аґентів у Москві і Відні, три — надання Совєтському Союзові плянів амбасад ЗСА у Москві та Відні, два — недонесення зверхникам про контакти зі совєтськими громадянами.

Сержант Ловнтрі входив у загін морських піхотинців, які охороняли амбасаду ЗСА у Москві. В березні 1986 року його перевели у Відень.

Ловнтрі вперше вступив у контакт з аґентом КҐБ у Москві. У Відні він продовжував передавати Совєтському Союзові секретні інформації. За свої послуги зрадник дістав 3,500 долярів, а совєти — неоціненні інформації — список американських аґентів у Москві з фотографіями кожного, пляни американських амбасад.

Військовий трибунал почав розглядати справу Ловнтрі 22-го липня. Перед трибуналом виступили 32 свідки обвинувачення. Під час розгляду справи було знято обвинувачення Ловнтрі в тому, що він провів аґентів КҐБ в різні службові приміщення амбасади ЗСА у Москві.

На думку адвоката Майкла Стуфа, його клієнтові не була надана необхідна можливість захищатися, бо суддя відхилив виклик у суд свідків захисту. М. Стуф заявив, що подасть відклик. „Ми, — сказав він, — доб'ємося справедливости".

Вілліям Канстлер, другий адвокат сержанта, звернувся до присяжних з такими словами: „Виносячи присуд, винен він (тобто Ловнтрі) чи ні, ви повинні вирішити, був його вчинок просто дурацьким, чи він свідомо вчинив злочин".

Лава присяжних прийшла до висновку: сержант Клейтон Ловнтрі робив злочини свідомо.

У понеділок, 24-го серпня, відбулося заключне судове засідання. У своєму виступі прокуратор вимагав для обвинуваченого довічного ув'язнення, бо Ловнтрі став причиною загибелі дев'ятьох аґентів американської розвідки. Вони були розстріляні КҐБ, бо їх імена видав Ловнтрі.

Суд засудив Ловнтрі на 30 років тюремного ув'язнення. За 10 років він буде мати право просити про дострокове звільнення. Адвокати Ловнтрі мають намір опротестувати рішення трибуналу.

ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ ЗСА оголосив про створення об'єднаного командування всіми американськими збройними силами в районі Перської затоки і районів, що прилягають до неї. Головнокомадуючим нового військового об'єднання призначений контрадмірал Денніс Брукс, який займав раніше посаду командира п'ятої ударної літаконосної групи, штаб якої знаходиться на Філіппінах.

У СВІТІ

ГУБЕРНАТОР НЮЙОРКСЬКОГО стейту Маріо Квомо закликав в неділю, 23-го серпня ц.р., до „нового реалізму" в американській закордонній політиці і заявляв, що якраз тепер наступив добрий час для закінчення холодної війни із Совєтським Союзом і, очевидно, іншими комуністичними державами, та розпочаття мирного діялогу. Відкриваючи в місцевості Чатоква, Н. Й. конференцію американських і совєтських громадян, М. Квомо робив враження, що він, не зважаючи на заперечення, таки є, або буде, кандидатом на президента від Демократичної партії на президента. Його пропозація „нового реалізму" у закордонній політиці" звучала, як передвиборча програма, — кажуть політичні спостерігачі. Він привітав 250 совєтських громадян, учасників цього збору, як „братів і сестер", і то в російській мові. Промову Квомо присутні переривали 12 разів рясними оплесками, а деякі демократи розкинули великого розміру плякат з написом: „Маріо Квомо — американський нарід тебе потребує". Серед учасників із совєтської сторони є такі відомі особи, як Владімір Ф. Петровскі, заступник міністра закордонних справ СССР, і Валєнтіна Терешкова. Президент Роналд Реґен вітатиме збір через телевізію з Каліфорнії.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО Ройтерса інформує, що Іран стримав процес звільнення з полону Террі Вейта, висланника Англіканської Церкви, який пропав без вістей у Бейруті ще 20-го січня цього року. Ливанські терористи проіранського напрямку, які тримають у закладі Т. Вейта й кількох інших чужинців, жадали від Англіканської Церкви викупу в сумі п'ять мільйонів долярів. Довідавшись про це іранські офіційні речники наказали припинити процес звільнення чужинців, бо вони, мовляв, є в'язнями „революційного уряду" і за них західні країни мусять заплатити більшу ціну. Як відомо, ЗСА пробували викупити своїх закладників продажем зброї, амуніції і запасних частин для режиму аятолли Хомейні, але з цієї „трансакції" вийшов політичний скандал.

ДЕЛЕҐАЦІЯ ПЕРЕВАЖНО американських і канадських жидів відвідала польську місцевість Кельце, де в 1943 році нацисти вивезли до концтаборів смерти 25,000 жидів і замордували 45 жидівських дітей, найстаршому було тоді 13 років. Делеґація, яку очолював Дейвид Ґленн, обвинуватила також комуністичний режим в Польщі за вбивство поляками в 1946 році 42-ох жидів після того, як жиди були помилково обвинуваченні в схопленні малолітнього хлопчика, якого опісля знайдено забитим. До 1939 року в Кельцах жило понад 25,000 жидів на усіх 60,000 мешканців, сьогодні заледве 10,000 живуть у цілій Польщі з усіх 3,5 мільйона, які жили перед війною. Рабин Дейвид Блумфелд із ЗСА і місцевий єпископ Мєчислав Мушиньскі проказали молитву за жертви голокосту. Вміжчасі деякі члени Ради голокосту в ЗСА підписали з представниками польського уряду договір про використання польських державних архівів для „дослідних цілей".

МІНІСТРИ ЗАКОРДОННИХ справ із 13-ох латиноамериканських країн закінчили у Каракасі, Венесуеля, свої триденні наради і покликали до життя спеціяльну комсію, яка буде займатися перевіркою договору п'ятьох країн Центральної Америки і допомагатиме їм підписати мировий договір, якщо дозволить політична ситауція і сандіністи не зломлять свого слова. Як відомо, Нікараґуа повністю залежна від достав із Совєтського Союзу і сателітних держав, тому вона у своїх рішеннях радше керуватиметься вказівками з Москви. Мехіко, Венесуеля, Колюмбія, Арґентина, Бразилія, Перу і Уруґвай погодились вислати свої делеґації на конференцію до Манаґуа, яка розпічнеться там 17-го вересня, і допомогти у безпосередніх переговорах із зацікавленими країнами, визвольним рухом контрас і З'єднаними Стейтами Америки, які допомагають деяким визвольним рухам в Центральній Америці.

В АМЕРИЦІ

МІСЬКА ВЛАДА Делласу вирішила відкрити музей на шостому поверсі будинку, з якого Лі Освалд стріляв у президента Джана Кеннеді. Це рішення було прийняте після багаторічних суперечок. І це не дивно, бо жителі Делласу досі вважають „замах віку" ганебною плямою в історії міста. Багато з них пропонували взагалі знести семиповерховий кам'яний будинок, який в момент замаху служив сховищем шкільних підручників. Згодом він був переобладнаний для розміщення кабінетів міської адміністрації. Музей буде відкритий у 1988 році до 25-річчя вбивства президента Дж. Кеннеді. В експозицію включені панорама міста, відео- і радіозаписи репортажів з місця вбивства.

ГРУПА КОНҐРЕСМЕНІВ, як республіканців, так і демократів, запропонувала недавно законопроєкт про негайне надання статусу політичних втікачів дезертирам з совєтських військ, що перебувають в Афганістані. Згідно з законом, совєтським дезертирам повинні бути надані ті ж самі права, що й особам, яким на випадок повернення до СССР загрожуватиме переслідування в зв'язку з політичними, релігійними чи расовими мотивами. Понад 500 колишніх совєтських вояків знаходяться, — як сказав конґресмен республіканець з Пенсильванії Дон Риттер, — в руках антикомуністичних афганських повстанців. Совєтський Союз, однак, заперечує цей факт, і тому військовополоненим, навіть як їм пощастить втекти, загрожує в СССР трибунал за те, що, мовляв, вони здалися в полон добровільно.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН перебуває тепер на вакаціях на своїй фармі у Санта Барбара. Повертаючись 6-го вересня у Вашінгтон, Президент зробить коротку зупинку в Топіка, Кензас, щоб зустрітися з Альфредом Лендоном, якому 9-го вересня сповниться 100 років. А. Лендон, колишній губернатор Кензасу, був кандидатом республіканців у президентських виборах 1936 року. Він зазнав поразки від президента-демократа Франкліна Делано Рузвелта.

ХТО СТАНЕ НАСТУПНИКОМ президента Роналда Реґена? Це хвилює кожного американця. Та й не тільки американця. Генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов передбачає, що у президентських виборах 1988 року в ЗСА виграє теперішній віцепрезидент Джордш Буш і що він вибере лідера республіканської меншости в Сенаті Роберта Дола на становище віцепрезидента у передвиборчій кампанії 1988 року. Совєтський лідер вважає, що демократи не мають ніяких шансів на перемогу у виборах. М. Ґорбачов також заявив, що він очікує тісної співпраці з республіканським президентом, як це було і в минулому.

КОЛИШНІЙ КЕРІВНИК передвиборчої кампанії колишнього сенатора Ґері Гарта, Вілліям Діксон, висловив здогад, що Ґ. Гарт можливо знову візьме участь у передвиборчій кампанії. „Це цілком можливе. Не виключено, що він вступить в перегони в найближчі 30-60 днів", — заявив В. Діксон, відповідаючи на запитання репортера Джеффа Гансена з радіостанції міста Мадісон, Висконсин. Дж. Гансен запитав В. Діксона про можливу участь Гарта в боротьбі за Білий Дім у зв'язку з недавнім опитуванням громадської думки, проведеним Інститутом Ґеллупа для журналу „Нейшен". Судячи з цього опитування, Гарт користується більшою популярністю, ніж будь-який інший демократ, який висунув свою кандидатуру на президента.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Рятунок Польщі від голоду

Українці старшого покоління, які розсіяні у діяспорі, особливо колишні мешканці передвоєнної Польщі в Західній Україні, тямлять, що хоча Польща вела погану внутрішню політику національної асиміляції та пренаївну закордонну політику, що лявірувала між Німеччиною і Совєтським Союзом, що скінчилося четвертим поділом Польщі і Катинською катастрофою, їсти було у Польщі вбрід. Варшава, Львів, Краків, та інші міста славилися першорядними ресторанами і на віденський лад процвітали в кожному місті й містечку каварні. Прийшли большевики і це змінилося, бо комуністи відомі, як спеціялісти у зубожуванні кожної країни. Адже Україна ще за царату була „житницею Европи", а в 30-их роках мільйони згинули в наслідок штучного зорганізованого голоду, бо російські комуністи з допомогою від різних каґановичів голод зробили одним із засобів політики.

У Польщі, як у всіх комуністичних країнах, уся земля є власністю держави. Первісне большевицьке гасло „Вся земля селянам без викупу" було такою самою облудною брехнею, як уся „найдемократніша конституція" СССР. Тепер у Польщі, як і в інших комуністичних країнах, особливо в Мадярщині і Східній Німеччині, де розмірно найбільший добробут, — нема голоду. Відновився у Польщі експорт деяких продуктів і в Америці можна дістати польські шинки та різні польські солодощі. Але підвелася Польська Народна Республіка з важкої харчової кризи не так завдяки зміні державної господарської політики, як завдяки масовому натискові від населення і то — дивним дивом — населення міського. Існує в сучасній комуністичній Польщі невидане деінде явище: мешканці міст „арендують" від держави невеличкі кусні позаміської землі і під кінець кожного тижня виїздять туди автобусами із лопатами, рискалями та мішками добрива.

Кореспондентка американського часопису „Крищен Саєнс Монітор" з Люблина (число з 18-го серпня ц.р.) подає цікаву статистику. У 1980 році в Польщі було 600,000 земельних наділів, щось на зразок підсовєтських присадибних господарств, тепер є таких наділів 913,000, а 700,000 міщухів чекають у черзі на приділення їм державою таких клаптів землі поза містами. Держава не дає їх безплатно, навпаки, вона тільки піднаймає за заплатою та існує окрема державна установа Польське товариство огородників, яке займається адміністрацією тих городів і наглядом, як хто господарює. Коли хтось занедбує свій сільський город — його карають гривною, а то й відбирають той город.

У чому вартість такого масового огородництва міщухами? Ті польські приватні маленькі господарства дають більше городовини, овочів та навіть м'яса і зерна, як всі ґрунти під безпосередньою державною адміністрацією. Пересічно кожний такий наділ землі, виарендований державою міським людям, приносить річно кругло 900 фунтів городини, близько 400 фунтів овочів, 8.8 фунта курятини і 97 яєць. У сумі в усіх містах відкриті базари повні отих плодів і сьогодні у Польщі нема мови про голод та нема вже ще недавніх довгих черг перед харчовими крамницями, хіба за більш вибагливими родами харчів.

Очевидно, що коли прибулих до Америки з Польщі чоловіків і жінок, які прагнуть тут заробити трохи гроша і вернутися з ним до своїх родин, коли їх завести вперше до американських „супермаркетів", то вони роззявлюють рота, бо такого дива ні в одній комуністичній країні нема. Сільське господарство так само як культура, можуть розвиватися і цвісти тільки в умовинах свободи. Бо лиш свобода відчиняє поле для приватної ініціятиви і дає вдоволення людині що працює для себе самої, добровільно і за своєю вподобою, може становити основу під матеріяльний добробут, — точнісько так само, як тільки в умовинах повної свободи слова і друку може процвітати преса, література й мистецтво. Комуністична держава може змалку виховувати на державний кошт легкоатлетів, музик чи танечниць, але це роботи, які працюють для держави, як предмети політичної пропаґанди, а не творці з Божої ласки. І нема кращого прикладу на це як саме порівняння між продукцією державного хліборобства і державного промислу, та продукцією отаких дрібних наділів ґрунту у приватних руках. Все це не снилося великому обманцеві Карлові Марксові і його послідовникам.

Володимир Бакум

ФРАНЦУЗИ НЕ МАЮТЬ ІЛЮЗІЙ ЩОДО „ГЛАСНОСТИ"

II.

Неросійські національності наявно бачать швидкий ріст російського націоналізму, що його уряд не стримує. Він виявляється передусім в публікаціях, в перевиданні творів співців російської величі: історика Ключевського, філософа Соловйова та ще багатьох інших російських письменників. Він виявляється також в зацікавленні Ґорбачова історичною і культурною спадщиною Росії, — продовжує професор Карер д'Анкос. Виявом цього, на її думку, є „приготовлення до святкування Тисячоліття Християнства Руси, яке відбудеться в Москві, а не в Києві, як цього вимагала б історія — на велике обурення українців".

Професор Карер д'Анкос закінчує свою статтю твердженням, що Ґорбачова „перестройка" для неросійських національностей буде сконцентрована на ще одній спробі „злиття націй СССР", стараючись під час цього процесу обмежити риск — зовсім реальний — майбутніх „ланцюгових експльозій".

Третя стаття цього числа Ль'Експрес, над якою я хотів би зупинитися, є авторства Алєна Безансона, доброго знавця українського питання. Деякі читачі пригадують його статтю „La question ukrainienne", яка появилася в Ль'Експрес з 30-го квітня цього року, і якої переклад на українську мову був видрукуваний в іншому часописі нашої еміграційної преси. Заголовок цієї статті Безансона є „Penser L'apres-sovietisme". Ми мусимо думати про добу після совєтського режиму". Підсумки своєї статті Безансон подає у двох реченнях: „Цей режим не надається до реформування, але він також не є вічний. Прийшов час задуматися над майбутнім тих націй, яких він поневолює".

Безансон починає свою статтю категоричним твердженням: „Читач, який прочитає це спеціяльне число Ль'Експрес, більш не матиме сумнівів щодо діягнози: Ґорбачов не є ліберальним і мирним реформатором. Він знову бере в руки контролю над режимом, який є в стані склерози, корупції і ось, ось готовий загубити свою потугу". На думку Безансона, Ґорбачову, з його проголошеними реформами, вже вдалося причарувати частину совєтської інтелігенції. Тепер він перед Заходом старається себе показати чемпіоном нового політичного відпруження. Якщо йому вдасться переконати в цьому Захід, тоді він буде в силі продиктувати Заходові висоту субвенцій, які він від нього потребує, щоб забезпечити могутність совєтської імперії. Нехай Захід не забуває, що в совєтській системі всі реформи вирішуються виключно в інтересах режиму і влади, і більш нічого іншого.

На жаль, — говорить далі Безансон, — не так інтерпретує Захід ці реформи. Ще від часів першого Неп-у, у 1921 році, західні державні мужі сподіваються, що СССР зміниться. Вони чекали зміни в 20-их, в 30-их роках, під час війни, під час владування Хрущова, Брежнєва й Андропова. А тому що Совєтський Союз не міняється, Захід вдає, що він все ж таки змінився, і для того щоб він змінився Захід йому надає признання порядности, кредити, найрізнішу допомогу, і все це, у висліді, допомагає совєтському режимові себе увіковічнювати без змін.

Зрештою, — продовжує Безансон, — деякі західні державні мужі бояться зміни режиму в СССР, бо звикли до нього, або бояться зросту його економічної потуги, якщо він збудеться своєї паралізуючої ідеології та структури. Ще іншим Совєтський Союз був або є потрібний: для Франції де Ґоля, наприклад, щоб стримати Німеччину. Ще іншим сьогодні, щоб стримати наступ Ісляму.

Закінчення буде.

Андрій Бук

ГОСПОДАРСЬКО—ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВІЛЬНОГО СВІТУ

I.

Світовий господарський і економічний сектор ув останніх роках виказав великі розбіжності, недотягнення та кризу в рільничому та торговельному секторах і то не лише у господарсько відсталих країнах Третього світу, але і в індустріяльних. У країнах Африки, Азії, Південної і Центральної Америки перенаселення, брак харчів, велике безробіття, висока інфляція, девальвація валют і економічне банкрутство. Багато з них, через велике заборгування у Міжнародному монетарному фонді, Міжнародному банку і приватних банках індустріяльних країн не можуть дістати більше позичок. Деякі не спроможні платити навіть відсотків від залеглих позичок, тому бракує гроша на імпорт збіжжя-харчів, нарід не доїдає-голодує. У той час, як у господарсько розвинених і індустріяльних країнах: Південна Америка, Европа, Японія, Тайван, Південна Корея і Гонк-Конг велика надвишка сільсько-господарчих продуктів, через врожай спричинений модернізацією, що її приходиться магазинувати (що дуже коштовне), або нищити. В індустрії перегони, головно в продукції автомобілів, сталі, компюторів і електронічного знаряддя, а конкуренція відносно цін доводить до дефіцитів, які спричинюють негодування, ворожнечі включно до всяких ембарго і „економічних воєн".

Дванадцять держав-членів Спільного европейського ринку — через велику надвишку сільсько-господарських продуктів і харчів — у великих торговельних і фінансових клопотах. Експорт захитаний, а магазинування і консервація на довшу мету дуже коштовні (29 більйонів дол. річно), тому відпускають по зниженій ціні відсталим країнам (деякі надвишку вкидають до моря, подібно, як Бразилія у 70-их роках через врожай і спад цін багато тонн кави затопила в морі, щоб вдержати ціну). Єдина Великобританія, за останніх п'ять років майже не мала надвишки, щойно за останній рік виказує 18 мільйонів тонн збіжжя запасів, а в Канаді ціни на сільсько-господарські продукти і рільничі машини звищкують. Тому Союз европейської спільноти, на конференції в Римі (березень ц.р.) в справі торгівлі, гіперпродукції і великих сільсько-господарських продуктів рішив, зменшити посівну площу, створити Спільний европейський центр і не дозволив ЗСА доставити 6 мільйонів тонн зерна до Еспанії і Портуґалії. У відплату американський Уряд наклав 200-відсоткове ембарго на імпорт европейських продуктів: лікерів і сира. Спір по кількох місяцях полагоджено.

У ЗСА від 1980 року через врожай і субсидії також сильно зросла надвишка сільсько - господарських продуктів. Останнього року Уряд дав фармерам 30 більйонів дол. субсидій, бо ліквідували фарми, а через 70-відсотковий світовий врожай пшениці за останню декаду сильно впали ціни на продукти. Сьогодні 25 країн світу експортує пшеницю, включно з Китаєм, Індією і Савдійською Арабією (три роки тому імпортували річно мільйони тонн зерна). Врожай рижу за останніх 25 років зріс з 1.2 до 3.2 тонн з гектара і далі зростає. В Европі за той час врожай пшениці збільшився втроє. Тому багато держав, головно господарсько розвинених дають фармерам субсидії, або безвідсоткові позички (в 1970 році 20 більйонів річно, нині 250 біл. дол. річно). У ЗСА субсидії ц.р. зростуть до 35 більйонів дол. Через удосконалення в сільсько-господарському секторі: краще насіння, штучні погної, модерні машини сильно збільшився врожай, зросли запаси, зменшився експорт (з 44-ох більйонів дол. в 1981 році до 27-ми більйонів дол. в 1986 році) впали ціни і господарський сектор опинився у критичному положенні. За останніх десять років ЗСА і держави Европейського економічного центру дали фармерам 100 більйонів дол. субсидій. Біля 70 відс. державного бюджету Европейського економічного ринку іде для підмоги сільсько-господарського сектора і цього року виказує 6 мільйонів дол. дефіциту. Тому президент Реґен віднісся до 18 держав вільного світу (Европи і Японії), а особливо до 12-ох членів цього ринку з десятьлітнім пляном світової господарської співпраці, спільного ринку та вільної міжнародної торгівлі сільсько-господарськими продуктами. Великобританія, Канада і Австралія погодились, а Японія і европейські держави поставилися з резервою.

Подібна ситуація, за останніх п'ять років витворилася і в торговельному секторі, головно в продажі автомашин, сталі, компюторів і інших електронічних продуктів.. Японія й інші країни Далекого Сходу: Південна Корея, Тайван, Гонк-Конг, через дешевого робітника зачали конкурувати з ЗСА дешевими продуктами, що спричинило кількакратні напімнення. А недотримані двократні торговельні умови і нечесна торгівля Японії сильно захитали американську економіку і торговельний балянс, що спричинило „економічну війну" між ЗСА і Японією, що її підтримали: Великобританія, Франція і европейські держави. ЗСА в квітні наклали 100 відс. ембарго, вартости 300 мільйонів долярів імпорту до ЗСА. Переговори, зменшення імпорту, збільшення американського експорту та збільшення японського фіскального бюджету спричинили на деякий час відпруження. Одначе Японія дальше імпортує з півдня через Канаду авта і сталь та з півдня через Мехіко від 1986 року підриває американську економіку та збільшує торговельний дефіцитовий балянс. У сімох містах Мехіко, на кордоні зі ЗСА японські фірми побудували поверх 20 фабрик (до кінця року плянують 10 додаткових) і дешевим робітником (одного доляра на годину) продукують: мотоциклі, компютори, телевізори й інше електронічне знаряддя і по дешевій ціні продають американським покупцям.

Закінчення буде.

СФУЖО

В. Смерека *

Славне місто Кролевець

I.

Хто не знає кролевецьких рушників? На білому фоні тканий орнамент червоних узорів, сповнених символами щастя, дружби, багатства і охорони від бід.

Місто Кролевець розположене на північному сході України, на краю притоки Дніпра — Десни з її численними ріками. Колись Чернігівської губернії, тепер Сумської області, місто Кролевець було побудоване на перехресті торговельних шляхів і славилося найбільшими ярмарками. Історія записала заснування Королевця в 1601 році. На перетиці шляхів Чернігів-Стародуб-Новгородсіверськ-Путивль місто Королевець започаткували виходці з Правобережної України.

Історія оповідає, що за часів панування Польщі Кролевець був центром осідку польського короля Сіґізмунда, звідки він виїжджав на полювання. Королевець тоді був оточений лісами, а на крутих горбах і в печерах водилося багато звіра. Король Сіґізмунд побудував під Кролевцем підземні ходи. В місті є багато огороджених ям, а в час Другої світової війни люди ховалися в підземеллі від бомб та куль.

У новітній історії знаний Кролевець з відвідин Тараса Шевченка. Коли в лютому 1844 року повертався поет з України до Петербургу, то спинився в сестри його друзів Івана і Федора Лазоревських — Глафіри Огієвської, яка жила в Кролевці. Її гарний будинок зберігається й тепер і є пам'яткою перебування Тараса Шевченка в місті Кролевці.

Вдруге відвідав Тарас Шевченко Кролевець весною 1955 року, після закінчення Академії Художеств.

Утретє був Тарас Шевченко в серпні 1959 року, коли їхав з Гирівки в Москву. Тоді в Кролевці, в родині гостинної Глафіри Огієвської.поет провів останню ніч в Україні. Своїх щирих друзів у Кролевці поет обдарував „Кобзарем" з власноручним підписом. Цей „Кобзар" зберігається й досі в домі Огієвських в Кролевці. Перекази оповідають, що Шевченко, переїжджаючи через Кролевець, замовив собі весільні рушники у славних ткачів Кошуків, онука яких є славною ткалею в Кролевці.

Востаннє приймав Кролевець вже труну Шевченка, коли перевозили його тіло з Петербургу в Україну. Коли похоронна процесія переїжджала через Кролевець, населення міста й околиць зустріли домовину поета. З барвінку й калини звили вінки, і всю ніч з 3-го на 4-те травня 1961 року перебули біля домовини поета на подвір'ї Огієвських. Ніхто не спав, цілу ніч горіло багаття на подвір'ї, а другого дня народ супроводжав домовину поета в дальшу дорогу до Києва.

З давніх-давен славилось місто Кролевець художнім ткацтвом. Від часів заснування міста кролевські ткачі, знаним лише в Кролевці мистецьким ткацтвом, виробляли рушники, серветки, обруси, запаски, килими й різні тканини з багатим орнаментом, що його творили способом перебору ниток.

Кролевецькі орнаменти на рушниках, килимах, обрусах і серветках знані були по цілій Україні і несли в світ назву свого міста, — кролевецькі рушники знані всім.

Ще до революції 1917 року кролевецькі вироби були славні на бельгійському, паризькому, лондонському туніському та інших міжнародних ярмарках. Виробляпись вони тоді в Кролевці в ткацькому підприємстві відомого промисловця Риндіна, де було затруднено коло 1,800 ткачів. Після революції ткацькі вироби в Кролевці продовжувалися далі. У 1936 році на Міжнародній Виставці прикладного мистецтва у Парижі кролевецькі рушники були відзначені золотою медаллю. Від того часу кролевецькі рушники обійшли увесь світ, і скрізь вони викликали захоплення. На міжнародних ярмарках і виставках в Брюселі, Загребі, Фльоренції, Торонто, Ню Йорку, Монтреалі і Осаці кролевецькі рушники здобули світове визнання.

А для нашого народу рушник — це не тільки окраса хати, а й народний символ, істотна ознака народних обрядів. За старовинним звичаєм в Україні рушники давалися, як благословення на щастя в житті. На весіллях в околицях Кролевця скрізь красувалися кролевецькі рушники. Ними пов'язували сватів на знак згоди одруження молодої пари. Рушник стелили молодим під ноги в церкві, коли ставали під вінець, аби слався їм щасливий шлях у житті. Рушником пов'язували молодій парі руки, як благословення подружжя. Рушник давала синові мати, виряджаючи в дорогу, — на щастя і долю. В Україні рушник супроваджав людину у щасті і в горі. За старим українським звичаєм на рушниках спускали домовину в останню дорогу на землі.

Закінчення буде.

*) *Віра Смерека є головою Товариства Українських Жінок ім. О. Теліги в Англії.*

Анна Власенко-Бойцун

У ПАМ'ЯТЬ ВЕЛИКОГО ПИСЬМЕННИКА-ЛІТОПИСЦЯ

II.

Самчук тепер мав також більше часу для своїх особистих справ, тим більше, що в Карпатах познайомився зі своєю дружиною Танею з Чорних (жінкою не абиякої краси й культури) — і вперше в житті був зовсім щасливий:

> Я жив хвилююче, повно, і барвисто, бурхливо. З приїздом Тані моє життя збагатилося особливим добром, якого вартости годі оцінити валютою матерії. Є вартості серця, в яких розчиняються болі буденного і все довкруги стає мирним гарним... Ми мали багато друзів. („На коні вороному", ст. 139)

Праця в Німецькому пресовому бюрі була легка і Самчук мав змогу подорожувати по Україні, що він і використав, відвідуючи чотири рази Київ, був у Полтаві, Харкові, Кременчуку; їздив багато разів у свої родинні сторони — Дермань, Тилявку, Крем'янець і побачив усі шляхи своєї юности. як кореспондент НПБ поїхав Самчук і до Львова, про що пише:

> А взагалі, настрій Львова, від часу, коли я тут був у липні минулого року, помітно змінився. У наставленню, у стилях, у темпах. Не було вже ентузіязму „визволення", не звисали з урядових будівель жовто-сині прапори, позникали з публічних місць тризуби. (Там же, ст. 285)

У Львові було спокійно, але відчувалось велике пригноблення. Зайшовши до клубу письменників, Самчук зустрів там несподівано редактора „Волині" Євгена Мисечка, що захоплено оповідав про різні партизанські пункти, що підготовляють до всенародного повстання, коли в боротьбі між двома наїзниками настане відповідний момент для створення своєї влади. Він намовляв Самчука йти „в ліс". Одначе Самчук відповів йому, що він „не воїн, а письменник" і його завдання „воювати не рушницею, а пером".

У Рівному застав Самчук уже фронт, гнітучий настрій терору й арешти кожного дня, навіть у редакції „Волині", коли арештовано Тиктора, а інші редактори вимкнулися з облави і пішли в партизанку. Створено нову редакцію, на чолі якої став П. Зінченко.

На терені Рівенщини оперували вже різні партизанські групи, з яких найсильнішою була „Поліська Січ" під проводом отамана Бульби-Боровця, що намагався об'єднати всі групи в єдиний революційний фронт українського народу і також запрошував Самчука на редактора своєї газети „Оборона України". Самчук, одначе як раніше, відмовив Мисечкові.

Останні дні в Рівному були тривожні не тільки для українців, але й для німців. Наслідком двох атентатів, що їх доконав московський агент Ніколай Кузнєцов, скинувши вину на українських партизанів, німці розстріляли коло півтисячі мешканців Рівного серед них Харитю Кононенко, що несла завжди допомогу полоненим і всім, хто допомоги потребував. Виїзд з Рівного і прощання з рідною землею було болюче для письменника, як кожному, хто покидав батьківщину:

> Ми залишили Рівне біля години третьої. Скінчилася моя дорога, яка почалася 8 травня 1941 року в Празі і яка завершилася 21 листопада 1943 року в Рівному. Яку почато під знаком апокаліптичного вершника „на білому коні" з луком переможця, а закінчено „на коні вороному" з вагою в руці своїй, щоб зважити і все розсудити. Так, як бачило око і відчувала душа. Там, ст. 360)

Самчуки перебули ще декілька місяців у Західній Галичині, а згодом коли вже не було сумніву на висліди війни в Берліні. Саме тоді писав він щоденник — Записки на бігу „П'ять подванадцятій", в яких перший розділ називається „Я бачив, як умирав Берлін". Перші довоєнні роки життя нашого письменника пройшли в Німеччині в таких місцевостях: Герсфельд, Оффенбах, Майнц Кастель, Ульм над Дунаєм, Корталь біля Штуттґарту і Щуффенгаузен біля Штуттґарту і перед виїздом до Канади — в Бремені.

На еміґрації в Німеччині Самчук вкладає багато часу і праці не лише у журналістику, але також у літературне відродження, що було продовженням 20-их років і внесло багато нових і цінних творів в українську літературу. Він очолив чотири рази об'єднання письменників Мистецький Український Рух, виступав з програмовими статтями, промовами і кличами творів „великої літератури", а найважливіше те, що його голос єднав письменників у „Мурі" незалежно від їх партійної чи релігійної приналежности. Водночас він працював над новим розлогим твором „Ост", перший том якого йшов у видавництві Михайла Борецького в Реґенсбурзі в 1948 році.

У вересні 1948 року виїхало подружжя Самчуків до Канади, де почався канадський третій період творчости нашого письменника. Спочатку він ще займався два роки публіцистикою і став співосновником і співпрацівником тижневика „Наш вік", дописував до „Свободи", але, влаштувавшись на новому місці, присвятив весь час літературі, щоб у 75-ліття поселення українців у Канаді віддати ще данину новій країні — вдячним романом „На твердій землі", в якому докладно змалював життя українських еміґрантів у Канаді з новим героєм — підприємцем, що доробляється значного майна. Пізніше пише спогади, три томи: „На білому коні", „На коні вороному" і „Планета ДІ-ПІ" та закінчує давно початий роман „Ост", тобто третю частину „Втеча від себе" і дві популярні книжки: „Живі струни" та „Слідами піонерів".

Другу половину свого інтенсивного та працьовитого життя прожив Улас Самчук щасливо, а дружина Таня допомагала йому в його праці. Була при ньому весь час так як колись це присягала — вірна до смерти.

Самчук — вірний літописець своєї епохи. Він виконав мрію — місію, яку він сам на себе наклав „бути літописцем українського простору" — чесно і послідовно. Від Галицько волинського літопису (1205-1292) Волинь і вся Україна не мала кращого літописця, що віддав б її стільки уваги і любови як її син, Улас Самчук. В його творах дослідник епохи знайде вірну фотокопію всіх важливіших подій українського життя на протязі трьох поколінь двадцятого століття. Знайде також інтерпретацію національної і соціяльної революції, і то не тільки Волині, а всієї України, відмінну від тієї, що її подають письменники соціялістичного реалізму. Знайде також насвітлення соціологічних перемін та ідеологічних впливів, що проходили на Україні між двома світовими війнами. Всі Самчукові протагоністи від Матвія Довбенка в „Волині" через Івана Мороза в

(Закінчення на ст. 8-ій)

МОВА ПРО МОВУ

СТОРІНКИ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Мова є найважливіший, найбагатший і наймiцніший зв'язок, що з'єднує віджилі, сучасні та майбутні покоління народу в одно велике, історично живе ціле...

К.Д. Ушинський

УІІІ РІК ВИДАННЯ СЕРПЕНЬ 1987 1 (23)

Марія Овчаренко

Деякі питання українського церковно-релігійного мововжитку

Закінчення

Ці два імена включають мовно-правописні елементи, що показують, в якому напрямі пішов розвиток біблійних імен від старослов'янської до сучасної української літературної мови. Вимова імен з початковими голосними *іо —, іа —, іу —*, як Іоан, Іосиф, Іов, Іордан; Іаков, Ієруса*лим*; Іуда, Іу*дея*, іу*дейський*... чужа для української мови — твердить І. Огієнко.[5] Він каже, що біблійні імена прийшли до нас не з оригінальною давньоєврейською, а з грецькою (візантійською) вимовою, бо Кирило і Методій в IX ст. переклали Біблію на старослов'янську мову з грецької, а не з єврейської мови. Тому, що в грецькій мові нема звуку Й(йот), греки згрецизували початкові єврейські йа —, йе —, йо —, йу —, на іа —, іо —, іу — „Ці форми неприродні нашій мові" і, як твердить Огієнко, „живуть тільки в вимові церковній і російській та в вимові тієї української інтеліґенції, що йде за вимовою російською...". Російська літературна мова сильно взорувалася на своїй старій церковній мові, а тому в ній защепилася грецька вимова біблійних імен: Іаков, Іосиф, Іордан, Іов, Ієремія, Іоан, Іісус. „Отож, на початку власних імен", нагадує Огієнко, „вимовляємо тільки Я —, Є —, Йо —, Ю — цебто так, як робить увесь християнський світ, а не так, як роблять тепер самі росіяни".

Не тяжко догадатися, що в сучасному радянсько-українському правописі усі ці біблійні імена мають російську форму. Дивно, одначе, що ці російські форми закріплені в словнику Г. Голоскевича: Іов, Іона, Іудея, іудейський, а навіть Іордан, Іустин. Очевидно, в сучасних українських перекладах ніхто не притримується цих не українських форм, хіба, що є ще деякі безкритичні послідовники Голоскевичевого словника шістдесятилітньої давности.

Ф чи Т на місці грецького „тета"

Цілий ряд відхилень від фонетичних законів української мови можна завважити в передаванні грецької літери „тета" в біблійний іменах та назвах, як це бачимо в різних варіянтах імени євангелиста *Матвія (Матея)*.

У російській мові грецьке „тета" передається як Ф, а в українській мові переважає тенденція передавати його як Т, бо звук Ф доволі чужий українській фонетичній системі, як це бачимо в іменах Йосип, Пилип, Хома, Хведір. У наших перших перекладах св. Письма ще послідовно виступає Ѳ або Ф: Нафанаїл, Гефсиманія, Гологофа, Віѳанія (П. Марачевський). У новіших перекладах є вже здебільшого Т замість Ѳ: Натанаїл, Марта, Тимотей, Гетсиманський сад, Голгота, Коринт, коринтянин, Витанія, Витсаїда, Голіят і ін. Винятком тут є тільки назва Вифлеєм, бо це вже свійське слово.[7]

Очевидно, що в українсько-радянському правописі всюди в біблійних назвах панують російські форми: Гефсіманський сад, Голгофа, Корінф, корінфяни, Левіафан, Голіаф, гора Фавор і т.д. Дуже дивно, що ці форми зберігаються також у Голоскевича: Голгофа або Ґолґота, (Гетсиманії там нема), Голіяф або Ґоліят, Тимофій. Слід зазначити, що біблійних назв у Голоскевича менше, як в сучасному радянському СУМ, а ті, що там є, мають російську форму.

Ієрархія чи єрархія?

У нашім церковно-релігійнім словництві важливе місце займають титули церковних достойників. Вони грецького, а не єврейсько-біблійного походження. У рядянськім СУМ ці форми тотожні з російськими: ієрарх, ієрархія, ієрей, ієрейський, ієродиякон, ієромонах... У Голоскевича, такі самі форми з початковим іє —: ієрарх, ієрархія, ієрей, ієромонах. Тільки в словнику Панейка, де автор узяв до уваги вимову живої народної мови, є форми: єрархія, єрей, єродиякон, єромонах. Такі форми повинні ввійти в наше церковне словництво.

Деякі сумніви може викликати новописання слів з приростком *архи-/архі-*. Слова з *архи* — є в Грінченка: *архимандрит, архирей, архирейський:* і також у Голоскевича: *архидиякон, архиєпископ, архиєрей* і звичайно *архирей, архимандрит*. Але в Панейка і в СУМ є приросток *архі-: архідиякон, архієпископ, архієрей, архімандрит*... (Панейко). СУМ: *архідиякон, архієпископ, архієрей архіпастир і т.д.*

Глава Церкви чи Голова Церкви?

Мабуть, із замилування до архаїзмів непотрібно вкралося в нашу сучасну церковну мову слово ГЛАВА: „Глава і Батько УКПЦ". Це слово на означення титулу нашого найвищого церковного достойника поширилося серед церковних організацій і при допомозі преси закріплюється в ширшому мововжитку замість правильної форми ГОЛОВА. Як бачимо із словників, слово *глава* майже вийшло з ужитку в українській мові. Вже Грінченко під гаслом *глава* відсилає до *голова*. Але для слова *глава* він дає друге значення — розділи книжки. До речі, тут мимоходом можна згадати, що Куліш у перекладі св. Письма замість слова „розділ" уживає „*голова*".

Слова „глава" нема ні в Голоскевича, ні в Панейка. Зате воно рясно вживане в радянській пресі та словниках: „*глава* уряду" („правітельства");„зустріч *глав* урядів СРСР і США". Але паралельно з цим СУМ подає докладніші й ширші дефініції для слова „голова": особа, яка керує зборами, керівник установи, об'єднання, товариства; (з великої літери) назва керівника держави, уряду або вищих державних органів.

Нема сумніву, що слово „глава" повинно вийти з нашого мововжитку як очевидний русизм, а його місце треба заступити літературним словом „голова". Отож не „Глава", а Голова Української Католицької Церкви"

Назви свят

Проблема назв свят нашого обряду ще не вирішена. З переходом церковних богослужень на українську мову, за короткий час двох десятиліть у нас ще не викристалізувалася остаточна норма в цій ділянці. Можливо, що святкування 1000-літнього ювілею закріплять у нас екуменічні домовлення і в справі церковної мови. А покищо у нас ще безліч хитань і розходжень: не знаємо, як правильніше сказати — Воскресення чи Воскресіння, Водохреще, Водохрещі чи Йордань, Вознесення чи Вознесіння, Успення чи Успіння і т.д.

З Різдвом ми начебто не маємо ніяких неправильностей, але тут приходить на думку, що різдвяний привіт „Христос рождається!" не зовсім правильно перекладений на сучасну мову. Чому вітаємо один одного в слові і письмі „Христос родився!" Адже українська мова вимагає тут доконаного виду дієслова для закінчення великої містерії втілення Божого Сина. Отож правильно треба говорити й писати „Христос *народився!*" (так як це вживає УАПЦ), бо містерія втілення закінчена, а безприросткове дієслово „родився" висловлює дію незакінчену.

Справою нормалізації нашого церковно-релігійного словництва і опрацюванням відповідного словника повинна б зайнятися окрема комісія, складена з представників наших церков і з кваліфікованих мовознавців наших наукових установ. Академія Наук УРСР такого словника ніколи не видасть. На наших плечах лежить це важливе завдання.

Треба вірити, що на Тисячоліття такий словник побачить світ. Аж тоді будемо знати, чи просити Господа, щоб простив нам „довги" наші (такого слова нема в українській літературі), чи щоб простив нам „провини" наші. А їх у нашому мововжитку багато!

1 Василь Ящун, „Мовна дилема — ,хрещення' чи ,хрищення'. *Альманах СУК Провидіння*, 1978, стор. 251-252.

2. О. Город, „Дарунок церкві", там же, стор. 205.

3 *Америка*, 5 січня 1985 р.

4 Але в перекладі *Євангелії св. Івана*, 1951 р. у цих самих словах є *И:* Христити, Христитель.

5 *Рідна Мова*, „Вимова біблійних імен з Й напочатку", ч. 1 (73). Січень, 1939 р.

6 В о. Хоменка є чомусь Корінт, корінтяни, так як у Голоскевича.

7 У Голоскевича Віфлеєм, а також Галілея!

Володимир Барагура

ЧИТАЧІ ПИШУТЬ:

ХРЕЩЕННЯ ЧИ ХРИЩЕННЯ?

Під таким заголовком появилася стаття Яр Славутича на сторінці „Мова про мову" (ч. 22 в „Свободі" за 25 вересня 1986р.). Для оборони й підтвердження своєї тези, що правильне написання акту „зодягнення в Христа", тобто прийняття християнської віри й релігії, має буцімто бути „хрещення", автор послужився важкою артилерією з свого мовознавчого арсеналу, навівши сім давніх словників. Шкода, що ще не згадав про „Лексікон славенороссkій и имен толкланіє", перший український словник авторства Памви Беринди, надрукований у Пиєво-Печерській лаврі 1627 року. Автор, уродженець Прикарпаття, працював як діяч української культури й освіти в Стрятині, Перемишлі, Львові й Києві.

Клопіт із деякими нашими мовознавцями, що вони дивляться на мову й мовні явища виключно з точки зору встановлених лінґвістикою законів і правил та вважають, що „словник є для мови", тобто мову треба наломлювати до того, що подає словник, а не навпаки, що „мова є для словника", тобто, все, що є в практичному мововжитку даного народу, повинно бути внесене в словник як вклад у мовний фонд.

Прихильники стосування непорушних мовних законів і правил, мовні „пуристи", які перебільшують своїй ревності зберігати чистоту мови, мовні „буквоїди" та „шовіністи", які обмежують мовні фонди тільки до деяких говорів, зокрема центральних і східних земель України-Полтавщини, Київщини, Харківщини, Чернігівщини, відмовляючи права участи в мовному процесі окраїнним говорам, це є чинники, які гальмують свобідний розвиток мови і причинюють до її збіднення. Зокрема своєрідна фобія існує в ставленні до західніх говорів, і нею, на жаль, відзначався проповідник гасла „для одного народу одна українська мова й один правопис" проф. Іван Огієнко, який у своїх мовних працях зі словництва, фразеології, синтакси остерігав: „Не вживати — західньоукраїнське!" З бігом часу він перевірив своє становище і шукав компромісу. Недаром у цитованому есеї Яр Славутич закликає: „Тріюмфуйте, галичани, ваша взяла!", стверджуючи, що І. Огієнко радив слово „хрещення" наголошувати по-галицькому на першому складі.

Проте трудно повірити в твердження Яра Славутича, що І. Огієнко радив вживати „хрещення" в значенні „зодягнутися в Христа", бо у „Словнику (місцевих) слів, у літературній мові невживаних (перевиданому в Ню Йорку в 1973 році) на ст. 114 подає тільки „хрищення", хрищений", „христини", „христитися", „хрищеник", а цих самих слів з „Е" („хре"...) зовсім не подає.

В цьому самому випуску „Мова про мову" Марія Овчаренко в статті „Деякі питання українського церковно-релігійного мововжитку" наводить твердження Б. Романенчука, буцімто Голоскевич вжив у своєму словнику „совєтське" слововово хрищення „з веління партії". Щось тут не так, бо „Академічний словник" у XI томі на стор. 172 при слові „хри́щення" подає примітку „застаріле". Невже Білодід противився б „велінню партії?" І якщоб впорядники цього словника мали на думці „застаріння", то хіба цим „застарілим" терміном було б слово „хре́щення", бо і Славутич і Овчаренко покликуються на стародавні словники та слова і твердять, що „крьст" перейшло на „хрест", а слова „крьстити", крьщеніє" перейшли в „хрестити", „хрещення"...

В своєму житті я стрінув мовознавця, партикуляризм і льокальний мовний патріотизм, якого межував з „мовним шовенізмом". Він в дискусії висловився: „Це не по-українськи, бо так не говорять над Водсклою і Пслом!" Одна з передових наших письменниць для дітей у мовній дискусії сказала: „Це нелітературне, бо так не говорять на Чернігівщині". інші, як їм вигідно, покликуються на авторитет Т. Шевченка, чи Котляревського, як їм невигідно, твердять, що ці два поети таких слів не вживали, отже це нелітературні слова...

Такі мовознавці-правовіри забувають, що всі слова, які є в практичному мововжитку й які згідні з основними засадами і духом даної мови, мають право громадянства.

Власне тому, що мовознавці-формалісти недобачають духа мови, вони забувають, що мова це живий організм, що слова народжуються, розвиваються, міняють, поширюють або звужують своє значення, живуть поруч себе, змагаються поміж собою за своє існування, за право громадянства, врешті відживають і завмирають та виходять зовсім із мововжитку.

Колиб ми стосували тільки стислі лінґвістичні засади, формули й правила, встановлені дослідниками-мовознавцями, тоді мова застигла б на мертвому пункті, а мовні новотвори були б „безбатченками", бо не мають свого кореня в минулому й історично не можна б їх пояснити. Тому поруч скельця дослідника, поруч наукової методології з усім її науковим апаратом не можемо нехтувати логікою, символікою, магією, іраціональним аспектом слова, врешті фактом, що йому притаманні ознаки живого організму, живої істоти.

Таке явище маємо з питанням „хрищення" чи „хрещення". Сама лінґвістична суха історична метода тут безсильна, бо консеквентно ми мусіли б стосувати її й тільки її до всіх інших слів.

Варто пригадати, скільки мовознавці мали клопоту з прийнятим у сьогоднішньому мововжитку написанням і вимовою слова „кри́вавий", похідного від слова „кров". Заки слово „кри́вавий" здобуло повне (і виключне) право громадянства в мові, воно перейшло всі можливі фази вимови: „кро́вавий", „крі́вавий", „кре́вавий". Подібна мороока була з „кри́ницею" — „ке́рницею". Ще один приклад, близький до „хри́стити" — „хре́стити", це „берладник", „Берладь", як вимовляли й писали в давнину (12 століття) і „би́рладник", „Би́рладь", як пишуть і вимовляють тепер (див. Український Радянський Енциклопедичний Словник т. 1. стор. 172).

Сюди можна подати й такі слова: „три́вога", яке перейшло фази „тре́вога" й „трі́вога", поки перемогло написання й вимова „три́вога". Подібна боротьба йде тепер поміж словами: „спасе́ння" і „спасі́ння".

(Закінчення на стор. 4-ій)

А. Вовк

ОКОМ ПО ПРЕСІ

(Мовний порадник І)

Неправильні слова та вислови надруковано в лапках, а їхні рекомендовані відповідники — великими літерами.

Скорочення: **анг.** — англійське слово, зайвий англіцизм;
зах. — західноукраїнське слово; **каль.** — калька; **літ.** — літературне; **поль.** — польське слово, зайвий полонізм; **рос.** — російське слово, зайвий росіянізм; **з анг., з рос., з поль.** — слова, взяті з названих мов.

Скорочення **рос.** та **з рос.** включають архаїзми та церковнослов'янізми, що збереглися в рос. мові, але не вживаються в сучасній українській (функціональні росіянізми чи русицизми).

СПИСОК ч. 9

„вив'язуватися (з чогось)" ВИКОНУВАТИ (ВИКОНАТИ) ЩОСЬ
„відношення" (до когось) СТАВЛЕННЯ (ДО КОГОСЬ).
„відогравати" ВІДІГРАВАТИ.
„взивати" (до чогось) ЗАКЛИКА́ТИ (ДО ЧОГОСЬ)
„говорити без обиняків" ГОВОРИТИ ВІДВЕРТО, Г-И БЕЗ НАТЯКІВ.
„гостювати когось" ГОСТИТИ КОГОСЬ (але: ГОСТЮВАТИ В КОГОСЬ)
„дефінітивно" (англ.) НАПЕВНО, ЗОВСІМ ПЕВНО.
„достосовувати" літ.ПРИСТОСОВУВАТИ.
„越висний, зависливий" літ. ЗАЗДРИЙ, ЗАЗДРІСНИЙ.
„зависть" літ. ЗАЗДРІСТЬ.
„зарубіжний" (рос.) ЗАКОРДОННИЙ, ЗАГРАНИЧНИЙ
„застінки" (рос.) КАТІВНІ.
„застрашаючий" (з поль.) СТРАХІТЛИВИЙ, ЖАХЛИВИЙ.
„землеробський" (з рос.) ХЛІБОРОБСЬКИЙ, РІЛЬНИЧИЙ.
„каригідний" (з поль.) ЗЛОЧИННИЙ, ЩО ЗАСЛУГОВУЄ КАРИ.
„кістний мозок, костний м-к" (з поль.) КІСТКОВИЙ МОЗОК
„коштовний"(друк тощо) (з поль.) ДОРОГИЙ (ДРУК ТОЩО)
„кропіткий" (рос.) КЛОПІТЛИВИЙ, МАРУНИЙ, КЛОПІТНИЙ, КОПІТКИЙ (розм.) і ЗАБАРНИЙ, ЗАГАЙНИЙ
„любий" (рос.) БУДЬ-ЯКИЙ, ЯКИЙНЕБУДЬ
„мнимий" (з рос.) ЗДОГАДНИЙ, ГАДАНИЙ, ПОЗІРНИЙ: УДАВАНИЙ, НЕСПРАВЖНІЙ
„мінута" (про час) ХВИЛИНА
„містоголова" літ. ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
„налоговий" (з поль.) ПРИСТРАСНИЙ, ЗАКОРЕНІЛИЙ, НЕПОПРАВНИЙ, (про п'яницю) ГІРКИЙ.
„нажимати" (рос.) НАТИСКАТИ.
„направитися" (кудись) (рос.) ВИРУШИТИ (к-сь).
„номер газети" ліпше ЧИСЛО ГАЗЕТИ
„обходити" (ювілей тощо), СВЯТКУВАТИ
„осінню" (з рос.) ВОСЕНИ
„одробина" (поль.) КРИХТА.
„одружитися на комусь" (рос.) ОДРУЖИТИСЯ З КИМ
„переважна більшість" ВЕЛИКА БІЛЬШІСТЬ
„перешкаджати" літ. ПЕРЕШКОДЖАТИ
„передвидіти" літ. ПЕРЕДБАЧАТИ, ПЕРЕДБАЧИТИ
„перекомарюватися з ким" (поль.) ПЕРЕДРАЖНЮВАТИ КОГОСЬ.
„пересада" (з поль.) ПЕРЕБІЛЬШЕННЯ, ПЕРЕБОРЩЕННЯ
„передвчасний" літ. ПЕРЕДЧАСНИЙ
„підзор" ПІДОЗРА
„потішаючий" (з поль.) ВІДРАДНИЙ, ВТІШНИЙ
„примірний" (з рос.) ЗРАЗКОВИЙ, ВЗІРЦЕВИЙ
„рубіж" (рос.) МЕЖА, ГРАНИЦЯ: КОРДОН
„рекордовий" (відділ, секретар) (з анг.) ЗВІТНИЙ
„слідуючий" (з рос.) НАСТУПНИЙ, ДРУГИЙ; ЧЕРГОВИЙ
„спроневірення" (з поль.) ЗЛОВЖИВАННЯ, РОЗТРАЧЕННЯ.
„точка" (для анг. period) (рос.) КРАПКА
„сищик" (рос.) ДЕТЕКТИВ, СЛІДЕЦЬ
„спружина" (з поль.) ПРУЖИНА
„стрільба" (анг. shot gun) РУШНИЦЯ
„устої" (рос.) ОСНОВИ, ПІДВАЛИНИ
„урок" (рос.) ШКІЛЬНА ГОДИНА, ЛЕКЦІЯ
„чердак" (анг. ship's deck) літ. ЧАРДАК
„шмер" (поль.) ШУРХІТ, ШЕЛЕСТ, ШАРУДІННЯ
„шпіхлір" літ. ШПИХЛІР
„шпіон" (рос.) ШПИГУН
„штучний голод" (про голод 1933 р.) ШТУЧНО СТВОРЕНИЙ, ШТУЧНО СПРИЧИНЕНИЙ ГОЛОД

СЛОВНИЧОК ДЛЯ КВІТОЛЮБІВ

Важко було б, мабуть, знайти видющу людину, що не любила б квітів. На рідних наших землях квіти — це невід'ємна частина й прикраса українського краєвиду — чи то дикі квіти по луках, полях і лісах, чи то плекані у присадибних квітничках нашого села.

І тут, за океаном, ми теж насолоджуємося красою барвистих квітів, чи то в природі, чи у власному квітнику, чи в публічному парку. Тому то й назви квітів часто нам потрібні у щоденній розмовній мові. Нераз, довідавшись місцеву назву якоїсь гарної квітки, ми хотіли б знати, як вона буде по-українському. На жаль, не легко знайти дійсно українську назву.

Декоративні квітучі рослини (а з ними ми найчастіше зустрічаємося) походять з усіх майже континентів земської кулі. Для них у всіх мовах звичайно вживаються назви основані на наукових латинських назвах. Все таки, ті декоративні квіти, що найбільше поширені в Україні та ті, що або й самі, або їхні ботанічні „родичі" ростуть дико у східній Европі, мають теж українські народні назви. Таких назов одна рослина має часто декілька — різні в різних частинах України. З другого ж боку часто та сама назва в різних місцевостях визначає зовсім різні рослини.

В двадцятих роках нашого віку, в час „українізації" у підсовєтській Україні, наші ботаніки повели працю, щоб створити послідовну систему українських назов для всіх рослин нашої фльори. Така наукова народня система існує поруч міжнародньої латинської, в інших народів, напр., у поляків і німців. Вона надається до загального, а не тільки вузько-ботанічного вжитку і запобігає усяким непорозумінням. У науковій праці наших ботаніків використано всі дотогочасні праці заслужених природознавців і дослідників української фльори: Івана Верхратського, Миколи Мельника, Степана Маковецького. В дальшому використано теж багатющі народні та друковані матеріяли.

У висліді цієї праці Українська Академія Наук в Києві видала в 1928 році *Словник ботанічної номенклятури*. Цей словник із розгромом „українізації" був вилучений з ужитку, але велика більшість рекомендованих в ньому ботанічних назов в українській науці збереглася.

Все таки, коли у Києві вийшов новий ботанічний словник (Рос.-укр. словник ботанічної термінології і номенклятури, Д. Афанасьєв і інші, В-во Акад. Наук Української РСР, Київ, 1962), в ньому *помітне* наближення українського назовництва рослин до російського чи то правописом (напр., незабудька), чи поминенням деяких народних назов, рекомендованих першим словником (напр., сокирки, каштанчики) в користь назов однозвучних з російськими.

Користуючись обидвома обговореними словниками як теж і іншими довідниками ми в дальшому дамо читачам малого практичного словничка поправних українських назов найпоширеніших рослин. Для уточнення рослин ми подаватимемо зчаста поруч вихідних англійських назов теж і латинські наукові назви чи то повні (роду і виду) чи тільки роду. Читачам будемо вдячні за завваги.

Сьогодні подаємо список назов кількох десяток декоративних квітів.

African marigold (Tagets erecta) — повняки
Ageratum — агератум
Alyssum, sweet a. (Alyssum, Lobularia) — боро́давник, бурячок
Amaranthus — щириця
Anemone, windflower — анемона
Aster, China aster — айстра
Baby's breath (Gypsophila paniculata) — перекотиполе, лищиця
Bachelor's button (Centaurea) — воло́шка
Begonia — беґонія
Bleeding heart (Dicentra spectabilis) — діце́нтра
Candytuft (Iberis) — ібе́рис
Canna — ка́нна
Canterbury bell (Campanula) — дзво́ники
Carnation (Dianthus caryophyllus) — гво́зди́ки (квітникові)
Castor-oil plant (Ricinus) — рици́на
Christmas rose (Helleborus niger) — че́мерник
Chrysanthemum, mum — хризанте́ма
Cockscomb (Celosia cristata) — гребінець
Columbine (Aquilegia) — о́рлики
Coreopsis, tickeseed — кореопсис
Cosmos — космос
Crocus — шафра́н, крокус
Daffodil (Narcissus) — нарци́з
Dahlia — жоржи́на, да́лія
Day lily (Hemerocallis) — лілійник
English daisy (Bellis perennis) — сторокотка
Everlasting, strawflower (Helichrysum) — цмин, безсмертник
Forget-me-not — незабудька
Foxglove (digitalis) — наперсник, наперстянка
Fewerfew (Chrysanthemum parthenium) — маруна
Flowering tobacco (Nicotiana) — тютюн запашний, т. пахучий
French marigold (Tagetes patula) — чорнобри́вці
Gaillardia — гайлярдія
Geranium (Pelargonium hortorum) — пеляргонія
Gladiolus — коса́рики, глядіолюс, глядіоля
Grape hyacinth (Muscari) — гадю́ча цибулька
Hollyhock (Althea) — мальва, (підсов. рожа), альтея *)
Hyacinth — гіяцинт
Hydrangea — горте́нзія
Iris — коса́рики, ірис
Larkspur (Delphinium) — сокирки, дельфіній
Lily — лілія
Lily of the valley (Convallaria) — конва́лія
Lobelia — льобе́лія
Love-lies-bleeding (Amaranthus) — щири́ця
Mignonette (Reseda) — резеда́
Monkshood (Aconitum) — то́я, аконіт
Morning glory (Ipomaea) — кручені паничі, іпоме́я
Mum Chrysanthemum — хризантема
Myrtle (U.S.), Periwinkle — барвінок
Nasturtium (Tropeolus) — настурція
Orchid, orchis — зозу́линець, орхідея
Pansy (Viola hybrida) — бра́тки
Peony — півонія
Periwinkle, myrtle (U.S.) (Vinca) — барвінок
Petunia — петунія
Phlox — світлик, фльокс
Pink, cottage pink (Dianthus plumarius) — гвоздики пірчасті
Plantain lily (Hosta, Funkia) — го́ста
Poinsettia (Euphorbia pulcherrima) — поінсетія
Poppy — мак
Portulaca — портуляка
Pot marigold (Calendula) — нагі́дки
Primrose (Primula) — первоцвіт
Ranunculus — жовте́ць
Rose — троя́нда (повний цвіт), рожа *)
Sage (Salvia) — шавлі́я
Sedum — очи́ток
Siberian squill (Scilla siberica) — — проліска
Snapdragon (Antirrhinum) — ро́тики
Summer poinsettia (Amaranthus bicolor) — щириця двобарвна
Spider flower (Cleome) — клео́ме
Stock, common (Matthiola incana) — левкой, матіоля сивенька
Stock evening scented (Matthiola bicornis) — матіоля запашна, м. пахуча
Sunflower — сонячник
Sweet — alyssum — бородавник
Sweet pea (Lathyrus odoratus) — горошок запашний, г. пахучий
Sweet William (Dianthus barbatus) — кашта́нчики
Tick seed — Coreopsis — кореопсис
Tulip — тюльпан
Verbena — вербена
Violet — фіялка
Windflower — Anemone — анемона
Zinnia — майо́рці, майо́рчики.

*) Словник з 1962 року подає *роза* для Rose і рожа для Althea. На нашу думку, такий вжиток слова *рожа* веде до непорозумінь (порівн. анг. rose, нім. Rose, поль. róża), хоч ця назва для Althea є історично виправдана. Тому пропонуємо, за М. Мельником, вживати для роду Althea, іншу народну назву — мальва.

З НАШОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

А. Вовк

НА МАРҐІНЕСІ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ

(Деякі мовно-термінологічні спостереження)

Закінчення

Отже складений термін перекладаємо як СТОПЛЕННЯ АКТИВНОЇ ЗОНИ РЕАКТОРА. Коротший і однаково точний темірн буде СТОПЛЕННЯ СЕРЦЕВИНИ РЕАКТОРА. СУМ пояснює значення слова СЕРЦЕВИНА як „внутрішня, серединна частина чогонебуть", а в переносному значенні як „головна, найважливіша частина чогонебудь". При аварії реактора стоплення серцевини може бути ЧАСТКОВЕ або ПОВНЕ.

4. У звідомленнях про випромінювання з пошкодженого реактора вжито назв декількох хемічних елементів. Вони входять в обсяг ХЕМІЧНОЇ НОМЕНКЛЯТУРИ. Міжнародне Хемічне Об'єднаня (МОХ) рекомендує, щоб назви усіх елементів-металів (поза давно відомими, такими як залізо, мідь, золото) закінчувати на -ium чому відповідає укр. -ій. У нашій номкенклятурі вже маємо такі назви металічних елементів як АКТИНІЙ, КЮРІЙ, КАДМІЙ, РАДІЙ, ЦЕЗІЙ, ЦИРКОНІЙ, ПЛЮТОНІЙ. Автор цієї статті ще 1962 р. запропонував поширити це правило також на елемент УРАНІЙ (дотепер УРАН). (Бюлетень Термінологічної Комісії НТШ, ч. 2). Очевидно, цієї пропозиції (як і інших номенклятурних пропозицій автора) не братимуть навіть до уваги хеміки в Україні, бо там усі зміни в термінології і номенклятурі мусять приходити тільки з Москви і з російського мововжитику. В противагу до цього, звіт з Всеукраїнської Наради хеміків України, що відбулася в Харкові восени 1927 р., стверджує: „Думка більшости хеміків України, безперечно, за те, що, складаючи українську хемічну номенклятуру, слід орієнтуватися на номенклатуру інтернаціональну".

Беручи до уваги цю логічну і доцільну постанову Наради, нам слід прийняти ще й іншу постанову-рекомендацію МОХ, а саме, що назва хемічних елементів у даній мові (знову за винятком давновідомих) треба творити від їхніх латинських назв, тому напр., НАТРІЙ, а не „сод" чи „содій", КАЛІЙ, а не „потас" чи „потасій". Щодо нашої теми, то треба ПЛЮТОНІЙ (від лат. plutonium), хоч назва й походить від назви грецького бога ПЛУТОНА.

5. Але виринає ще одна мовно-правописна проблема, пов'язана з хемічною номеклятурою. Першою допомогою для людини, що живе в довкіллю затруєним радіоактивним опадом, є забезпечити її ЩИТОВУ (чи ЩИТОВИДНУ) залозу перед абсобцією радіоактивного йоду 131 (що може її зруйнувати), насиченням цієї залози звичайним нерадіоативним йодом (йодом 127). У нашій пресі замість правильного ЙОД подибається назва ЙОДИНА і то як для самого хемічного елементу, так і для медичного препарату, що вміщає йод і який дають людині (в рідкій чи твердій формі). В одному і другому випадку назва неправильна.

У першому випадку це англіцизм, бо укр. назва ЙОД відповідає анг. iodine. В другому — це польонізм, бо польська jodyna відповідає анг. tincture of iodine чи українському ТИНКТУРА ЙОДУ. Це розчин йоду в алькоголю (спирті). Можливо, що цієї тинктури вживали у профіляктичних цілях в поодиноких країнах Европи як джерело йоду. Найчастіше, одначе, для цієї мети вживають різні сполуки йоду, напр. КАЛІЙ ЙОДИД (ЙОДИД КАЛІЮ). Існують також інші медичні препарати, що містять хемічно пов'язаний йод, напр. в ЗСА isodyne, а в СССР ЙОДОЛ, ЙОДИНОЛ. Наскільки названі сполуки доцільні як профілатичні засоби проти приймання організмом радіоактивного йоду 131, можуть говорити лікарі чи фармацевти.

6. Багато „міжнародних" термінів мають одночасно „народні" відповідники. Для прикладу маємо ДЕЦИМАЛЬНИЙ і ДЕСЯТКОВИЙ, ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ і МІЖНАРОДНИЙ, ПРОЦЕНТ і ВІДСОТОК, ЛІНЗА і СОЧКА. Який же буде народний відповідник до слова НУКЛЕАРНИЙ? В ужиттю є їх два — ЯДРОВИЙ та ЯДЕРНИЙ. Перший з них — ЯДРОВИЙ був утворений в 1920-их роках Українською Академією Наук у Києві для вжитку у фізиці (ЯДРО АТОМА) та біології (ЯДРО КЛІТИНИ). Другий — ЯДЕРНИЙ увійшов до вжитку в тих самих науках у другій половині 1930-их років, можна здогадуватися лише тому, що таких же термін має російська мова — ядерный.

Для термінологічного вжитку термін ЯДРОВИЙ ліпший, бо точніше віддає значення „що стосується атома". Слово ЯДЕРНИЙ, теж добре українське слово, але його вживається в іншому, переносному значенні, напр., можемо говорити про „ЯДЕРНУ ДОПОВІДЬ (чи СТАТТЮ), тобто доповідь змістовну, що має багато фактичного матеріялу.

Отже ЯДРОВА ЕНЕРГІЯ, ЯДРОВА ЕЛЕКТРОВНЯ (ліпше як „електростанція"), ЯДРОВА ВІЙНА, ЯДРОВА КАТАСТРОФА. Можна в тих складених термінах вживати й „міжнародного" відповідника НУКЛЕАРНА. Немає, одначе, ніякого сенсу словосполучення „протинуклеарна допомога", бож допомога є проти радіяції, витвореної катастрофою, а не проти „ядра". Отже правильно буде ПРОТИРАДІЯЦІЙНА ДОПОМОГА. Тут „міжнародне" РАДІЯЦІЙНИЙ зручніше слово як „народний" відповідник ВИПРОМІНЮВАЛЬНИЙ.

7. Буйний розвиток науки й техніки вимагає постійно доповнювання, уточнюваня та „шліфування" термінів цих двох ділянок. Нові терміни та терміноназви постають шляхом творення їх („кування") з власномовних елементів даної мови, шляхом запозичування та шляхом калькування з інших мов. Катастрофа Чорнобильського ядрового реактора, що принесла радіоактивну хмару світового засягу, пригадує нам потребу уточнити український відповідник анг. терміна contamination та його похідних. Досі словники та преса перекладають це слово як ЗАБРУДНЕННЯ, або ЗАТРУЄННЯ. На жаль, ці слова мають уже інші, давніші значення: ЗАБРУДНЕННЯ це анг. pollution чи soiling, а ЗАТРУЄННЯ, це анг. poisoning. Такий стан речей незадовільний, бо термінологія мусить бути точна, прецизна, тож не може дозволяти на двозначності. Наприклад, харчі можуть мати в собі небажані радіоактивні елементи або небажані мікроорганізми, але вони не є „забруднені" частинками бруду, ані не „затруєні" отруйними речовинами. Тому пропонуємо прийняти менше чи більше „міжнародне" слово КОНТАМІНАЦІЯ для визначення такого саме стану довкілля чи якогось матеріялу.

Це слово в нашій мові вже відоме в лінґвістиці та літературознавстві (див. словники чужомовних слів Бойкова та ін., Орла та Мельничука), отож, пропонуємо почати вживати його також у природознавстві й побуті.

Від КОНТАМІНАЦІЯ легко і вигідно творимо потрібні похідні слова: КОНТАМІНУВАТИ, КОНТАМІНАНТ, ДЕКОТАМІНУВАТИ, КОНТАМІНАЦІЙНИЙ, КОНТАМІНОВАНИЙ. Зокрема слово ДЕКОНТАМІНУВАТИ потне, бо слово ОЧИЩАТИ тут було б абсолютно неточне. Вода, наприклад, може бути кристально чиста, але контамінована хворобототворними бактеріями або радіоактивними ізотопами.

ЧИТАЧІ ПИШУТЬ

Петро Одарченко

Походження українського слова „художник"

У газеті „Свобода" з 29 серпня 1986 року згадано про відомого українського художника Святослава Гординського. У газеті „Свобода" з 10 вересня 1986 року надруковано коротке спростовання під назвою „Гординський не є художник". У цій короткій нотатці С. Гординський просить, щоб його не називали цією „безглуздою в українській мові назвою", бо в підручнику якогось П. Омельченка „Наука про малярські фарби..." Київ, ДВУ. 1930) сказано, що слово „художник" — це „цілком чуже для нас слово". П. Омельченко, а під його впливом і С. Гординський вважають це слово російським, бо в російській мові є також слово „художнік", яке відрізняється своєю вимовою від українського слова „художник".

І П. Омельченко і С. Гординський глибоко помиляються, вважаючи українське слово „художник" русизмом. Слово „художник" відоме на Україні з XI ст., коли Москви ще й на світі не було. Слово „художник" зокрема вживається в одному з найвизначніших творів староукраїнської літератури — в Києво-Печерському Патерику" (XIII ст.). Слово „художник" — це запозичене із старослов'янської мови. Це слово походить із прикметника „худогий", „худог" і означає це слово „умілий", „вправний", „гарний". Прикметник „худог" запозичений із готської мови, від слова „гандаґс", що означає „вправний", „умілий". А слово „гандаґс" походить від слова „гандус", що означає — „рука".

Отже, глибоко помиляються ті люди, які думають, що слово „художник" походить від рос. слова „худо".

Російська мова запозичила слово „художник" із мови пам'яток староукраїнської літератури.

Отже, слово „художник" раніше з'явилося в українській мові, а потім з України — з мови пам'яток староукраїнської літератури це слово запозичила російська мова.

Слово „художній", „художник", „художність", широко вживаються в українській літературній мові. Ось кілька прикладів. Слово „художник" кілька разів вживав Т. Шевченко. Напр.: „Не пишеш ти мені, чи був у тебе художник Раєв..."

„...ставши справжнім художником, Тарас Григорович..." (Панас Мирний). „...дуже несхожі один на одного художники" (М. Рильський). „...приходжу до думки, що мороз — талановитий художник" (М. Коцюбинський). „...як художник трактує свої мотиви" (М. Коцюбинський). „Художник В. Кричевський з робітниками групи переставляли дерева..." (О. Довженко). „Довженко працював художником..." (І. Кошелівець).

Видатний літературознавець і один із найвидатніших знавців української мови акад. С. Єфремов дуже часто вживав таких слів і висловів: „...не абияким художником виступає..." „...Тут виступає Тобілевич не тільки художником-реалістом..."; „...художніми творами..." „...художніх композицій..."; „око художника", „художніх образів", „художник в апогеї свого розвитку", „душі художника", „мова мовиться про художника", „душа художника", „цей художник", „художній смак", „художніх засобів", „художні сцени", „художні образи", „художня творчість", „з художнього погляду", „талант художника", „форма художніх творів", „пурист художнього слова", „художній такт" і т.ін.

Видатний знавець української мови проф. М. Зеров пише: „безпосереднім чуттям художника", „краса художньої техніки", „автор художніх творів", „художник слова", і т.ін.

Проф. П. Филипович пише: „питання про художню творчість", „в художній літературі", „художній принцип Олесів", „художні уподобання" та ін.

Проф. Б. Якубовський пише: „художніх засобів", „високий рівень художньої форми" та ін.

Борис Антоненко-Давидович пише: „переклади художньої літератури", „урвивок з художнього твору" і т.ін.

Проф. Ю. Бойко пише: „художнього твору", „художніми прийомами" та ін.

Акад. А. Кримський пише: „Професор пішов навідати художницю".

Леся Українка пише: „брак художнього зв'язку", „своєю художньою вартістю", „художній символ", „зрада художньої правди", „художніх образів" і т.ін.

У словниках Г. Голоскевича (1930) також є українські слова: художник, художній, художність, художньо.

Отже, газета „Свобода" з 29 серпня 1986 року у своїй статті мала рацію, назвавши С. Гординського „відомим українським художником".

Від редакції МПМ:

До статті проф. П. Одарченка хочемо ще додати міркування проф. В. Чапленка в книжці „Мовна політика більшовиків на Україні в 1950-60-их роках", Чікаго, 1974 р. стор. 43-44: „Отож під тим чи тим приводом або й без ніякого приводу та потреби на протязі останнього 25-річчя українську літературну мову засмічено численними русицизмами. Усіх їх не можна в статті перелічити, але вони впадають в око кожному читачеві нашого покоління, тобто людям, що засвоїли українську літературну мову в 20-их роках (маю на думці наддніпрянців і кубанців)... Згадаю тут хоч би найболючіші: „смисл", „осмислювати", „заряд", „срок", „стакан", „шляпа", „Пікова дама" („Винова краля"), „кончина" („смерть"), „туфлі", „галстук", „здравниця" і „здравиця", „глава" (уряду, сім'ї), „вторгання", „рубіж" „зарубіжний", „живопис" „ХУДОЖНИК", (коли є „малювати", „малюнок", то чому не може бути „маляр", „малярство", „мальовничий")... "

Хрещення чи Хрищення?

(Закінчення зі стор. 3)

„воскресення" і „воскресіння".

Тому й до мововжитку слів „хрищення"-хрещення" треба застосувати не так історично-лінґвістичний підхід як логічно-лінґвістичний кут зору. Слово й поняття на визначення фізичного предмету хрест" існувало ще далеко до приходу Христа і початково не мало з особою Спасителя й Його наукою нічого спільного. Воно було відоме в дохристиянському Римі як „дерево ганьби" — стовп з одною або більше поперечками, до якого прив'язували або прибивали цвяхами злочинців, чи взагалі засуджених на смертну кару людей, які не були римськими громадянами.

Щойно, коли на хресті згинув мученицькою смертю Спаситель світу Христос, хрест із „дерева ганьби" став „деревом слави", символом, видимим знаком приналежности людини до християнської родини, визнавців науки Христа. Хрест заступив раніший символ християн — рибу. „Хрéстити", „хреститися", це робити знак хреста відповідно складеними пальцями на доказ, що людина почитає хрест, на якому розп'ято Христа. Зате прийняття Христа, прийняття таїни стати християнином, „зодягнутися в Христа", це хри́щення. Хри́щення, це свята таїна, а хрещення, це символ, видний знак, освячений кров'ю Спасителя „герб християн".

Академічний словник" подає слова „хрéстити", хри́стити" як паралельні й цитує одного автора, який вживає їх навперемінку в тому самому реченні. Цитує теж Т. Шевченка, Лесю Українку, Михайла Коцюбинського, які вживають „хри́стити". (т. XI стор. 147).

Отож, у нашій мові існують два слова „хри́щення" і „хрещення", і їх треба вживати, але в різному розумінні.

Д.Б. Чопик

Потреба стандартного правописного словника української мови

Закінчення

Значно більше проблем виникає при передачі географічних назв, взятих із близькоспоріднених мов. І так, „в передачі українською мовою білоруських географічних назв переважає принцип транскрипції в поєднанні з принципом перекладу, особливо кінцевих частин географічних назв. При цьому білоруські назви наводяться засобами української графіки у відповідності з етимологією. Так, білор. Магілёў передається як Могильов, Віцебск — як Вітебськ. Саме тому білоруські назви, як і назви з інших республік і національних областей Союзу РСР, *зручно передавати* відповідно до їх російського написання, тобто *фактично транслітерувати російську транскрипцію* національної назви, наприклад Салми — Салмі, Приекуле — Прієкуле, Армавир — Армавір, Ткибули — Ткібулі, Чиатура — Чіатура... Очевидно, беручи до уваги особливості української фонетики, слід залишити в силі правило чинного правопису, згідно з яким після *ж, ч, ш, щ* перед приголосним всупереч транскрипції пишеться *и*, а не *і*: Жигалово, Нальчик, Ачинськ, Тушино, Щигри".

„Так само транслітерується *з російської мови* й географічні назви з території зарубіжних країн (крім тих, які традиційно перекладаються): Монреаль — Монреаль, Кливленд — Клівленд, Ла-Вега — Ла-Вега, Кингстаун — Кінгстаун, Кайенна — Кайєнна, Веллингтон — Веллінгтон. Не транскрибуються і не перекладаються такі назви, як: Відень, Рим, Париж, Угорщина, Британія...**

Отже, як видно, радянські офіційні чинники систематично русифікують українську мову, зводячи її до мови другорядної, непотрібної, завмираючої. З цим ми не можемо погодитися, тому нам не залишається нічого іншого, як придержуватися Харківського правопису. Одначе тут, крім уже згаданих недотягнень, можна завважити неприємний факт систематичних порушень Харківського правопису в наших еміґрантських періодиках. Головніші з цих порушень: — це пропускання апострофа в багатьох словах; незгідне з правилами писання чужомовних слів м'якшення *л* (фільольогія, славістика); надуживання букви *ґ*; писання з великої букви слів з церковного чи патріотичного репертуару; писання з великої букви початок кожного слова в заголовках; ігнорування правил милозвучности (і — й, у — в); а в написаннях чужих географічних назв, особливо з англомовних країн, у нас розпаношилось безладдя. Для оздоровлення цього останнього нам потрібно негайно дати якийсь, хоч би неповний, але практичний довідничок. Свого часу, двадцять кілька років тому, була пропозиція перевидати з доповненням та коректурними поправками „Правописний словник" Голоскевича. Цю пропозицію потрібно ще раз піднести й представити її, як єдину і найбільш спринятливу для впорядкування нашої правописної практики на чужині.

Для того, щоб вив'язатися зі свойого завдання практично, я пропоную опрацювати і включити до перевидання правописного словника такі додатки до нього:

1. Правописний словник англійських назв українською мовою;
2. Правописний словник еспанських назв українською мовою;
3. Правописний словник французьких назв українською мовою;
4. Правописний словник німецьких назв українською мовою;
5. Правописний словник португальських назв українською мовою і т.д.

Такими спеціялізованими додатками-словничками могли б занятись чи то поодинокі мовознавці, чи колективи, які працювали б зсинхронізовано й на основі загальних правил, випрацьованих ними на основі Харківського правопису, як також з увагою до практики (відкидаючи російщення), що виробилась на рідних землях.

** Відносно латинської букви h, що там передають укр. буквою *х*, то „щоб не було розбіжностей в написанні німецьких прізвищ у російських та українських виданнях, очевидно, слід розширити список тих винятків, де h передається в українських написаннях як *х*". (стор. 111).

Галасливому „Немовникові"

Роки гармонійної співпраці над сторінками „Мова про мову" проходять у нас без особливих пригод. Радіємо, як хтось із читачів відгукнеться дружнім словом, а ще більше радіємо, коли дістанемо цікавий матеріял для друку. Все тихо й спокійно... Та ось несподівано щось загриміло з кутка „Українська культура" в **„Національній трибуні"** ч. 43, проти редакційної колегії „МПМ". Коли б тут ішлося тільки про членів редакції, ми поминули б цей бравурний наступ п. Немовника мовчанкою, але його атака стосується гуморески „Слово на слово" нашого канадського сусіда Ро-Ко, тому почуваємо зобов'язані піти в контратаку.

З уваги на жанр гуморески (а не „статті", як пише „Немовник"), ми залишили авторові привілей зберегти в мові деякі галицькі слова й звороти, які відбивають мовні звички більшої кількости наших емігрантів. Оцих кілька галицьких слів викликали обурення „Немовника"; мовляв „натискаюсь на цілу гору мовних помилок" і він сердито повчає: „Біля мосі жінки... моя жінка" — треба дружина, бо в описі йдеться не про стать, а про родину". Агов, „Немовнику!" Як можна в приступі самопевности розігнатись аж так далеко, перескакуючи всі українські словники? Адже ніхто з наших письменників не викинув з легкої руки слова „жінка" в значенні „дружина" зі своїх творів, як от Метлинський: „Єсть у мене батько і рідная мати, єсть у мене **жінка** і малії діти". (Словник Б. Грінченка); М. Вовчок: „Галю, будь мені **жінкою** та поїдемо ізо мною, — каже козак. (**Словник Української мови**, Київ, 1970-80, далі СУМ).

Чомусь не подобався „Немовникові" зворот „груба книга" — треба „товста книга", розумує він (може бути людина грубої вдачі") Чи знає наш учений „Немовник", що в Лесі Українки є такі звороти: „Незабаром увійшов Парицький, тулячи під пахвою якусь **грубу книжку**". (Цитата взята зі СУМ). Сердиться „Немовник" і на слово **„чашка"**: „Сіла з чашкою" — треба з горнятком, або склянкою чаю". Не зовсім так, п. „Немовнику". Леся Українка вживає це слово: „Підвівши знічев'я голову, він побачив вітрину з посудом. — А що якби купити їй, наприклад, **чашку?"** (Див. СУМ). Далі наш критик засуджує такі звороти: „Парервала мені" — треба 'перервала мене'. Але в СУМ є: І. Франко: — А ти, Єжен, на другий раз **не переривай мені**, як я хочу що говорити..." Не подобаються „Немовникові" ще й інші слова: „Величавий", а треба „Величний", перше — русизм", каже він. А тим часом в **Словнику Української мови** читаємо такі цитати: „Прямий, як сосна **величавий**" (Котляревський), Довженко: „Переді мною Хортиця, і **величава** дуга греблі". Старицький: „Ген місяць видом **величавим** з-поза тополь зирнув у сад".

Далі критикує п. „Немовник" нашого автора за зворот „Як правильно виражатися". Він повчає: „Треба — 'як вірно висловлюватись'. Але в СУМ маємо цитату з П. Мирного: „...віршем гаразд можна виразити почування".

А вже показовим є факт, що Немовник, критикуючи русизми гуморески РоКо сам вживає не то що русизму, а таки чисто російського слова „кавички".

Російсько-український словник (Київ, 1968) перекладає рос. „кавички" тільки українським **„лапки"**.

Накидається на нас п. „Н." також за друкарські помилки. Добре було б, якби він зобов'язався стати нам за коректора, тоді побачив би, як це легко зробити! Але, „вичищуючи помилки", мусів би вважати, щоб самому не стати жертвою чистки, особливо з боку жінок, які, згідно з традиціями, не дозволять йому ні слова викинути з наших чудових народніх пісень, особливо із однієї з найкращих: „Била **жінка** чоловіка..." Що вийшло б із цього драматизмом насиченого рядка, коли б його самочинно замінити на: „Била **дружина** чоловіка...?"

Зенон Стефанів

УКРАЇНСЬКА НОМЕНКЛЯТУРА ВІЙСЬКОВИХ СТУПНІВ

До написання цієї замітки спонукала мене вміщена в „Свободі" з 15 червня 1965 р., ілюстрована новинка, в якій написано, що президент Б. Джансон підвищив астронавтів, майорів Вайта і МекДівітта до ранги полковників-лейтенантів.

В українській військовій термінології дотепер ще не відмічене таке незвичне означення військового ступня, як „полковник-лейтенант". На це в нашій мові маємо коротший і більш зрозумілий термін, устійнений ще з часу Визвольної війни: підполковник.

Далі, я зауважив, що від якогось часу поширюється в пресі, замість традиційної назви: поручник — нове означення: лейтенант, ляйтенант або навіть з-німецької — льойтенант. Ранги лейтенанта не було зовсім ані в Армії УНР, ані в УГА як також і в УНА. Тільки в українській фльоті 1918 року були введені ступні лейтенанта і старшого лейтенанта.

Самозрозуміло, що вживання іншомовного слова само по собі не є неґативним явищем, але воно зовсім запозичається для означення таких понять, які вже мають назву в нашій мові. В українській військовій термінології, подібно, як і в інших ділячках термінологічної лексики, маємо більшість термінів іншомовного походження, що присвоєні також і в багатьох мовах. Все ж таки в українському військовому назовництві мусимо зберігати, а навіть і популяризувати такі лексичні своєрідності, як, наприклад: ланки, рій, чота, сотня, курінь, загін, полк, стяг, постачання, стійка, постій і багато інших. Це стосується в першій мірі номенклятури військових ступнів, з чим досить часто зустрічаємося в нашій пресі.

Ще перед роками в одній із статтей відносно нашої військової термінології („Свобода" ч. 91 з 1953 р.) я подав список американських військових ступнів із українськими відповідниками. Дозволю собі й тепер запропонувати до користування заінтересованим нижче поданий реєстр старшинських ступнів американських збройних сил з українськими чи українізованими відповідниками. Це буде подекуди допоміжним засобом і вихідною точкою в правильному застосуванні українського назовництва військових ступнів.

А. Армія. Летунство і Корпус Морської Піхоти.

1. Second Lieutenant — Підпоручник;
2. First Lieutenant — Поручник;
3. Captain — Сотник;
4. Major — Майор;
5. Lieutenant Colonel — Підполковник;
6. Colonel — Полковник;
7. Brigadier General — Генерал Бригади (1 *);
8. Major General — Генерал-майор (2 *);
9. Lieutenant General — Генерал-поручник (3 *);
10. General — Генерал (4 *);
11. General of the Army — (of the Air Force) — Генерал Армії або Повітряних Військ (5 *).

Б. Фльота.

1. Ensign — Хорунжий фльоти;
2. Lieutenant Jun. Grade — Підпоручник фльоти;
3. Lieutenant — Поручник Фльоти;
4. Lieutenant Commander — Командор-поручник;
5. Commander — Командор;
6. Captain — Капітан;
7. Commodore — Комодор; (1 *);
8. Real Admiral — Контрадмірал (2 *);
9. Vice Admiral — Віцеадмірал (3 *);
10. Admiral — Адмірал (4 *);
11. Fleet Admiral — Адмірал Фльоти (5 *).

Для порівняння подані старшинські ступні, що зобов'язували під час Визвольної війни. Армія УНР: хорунжий, поручник, сотник, підполковник, полковник, генерал-хорунжий, ген.-поручник, ген. - полковник; УГА: хорунжий, четар, поручник, сотник, отаман (майор), підполковник, полковник, генерал-четар, ген.-поручник, ген.-сотник. На еміграції військове міністерство екзильного Уряду УНР установило рангу майора, якої в часі війни не було, а також нову рангу підпоручника на місце хорунжого. В українській фльоті були такі старшинські ступні: кораб. ґардемарин, мічман, лейтенант, ст. лейтенант, капітан 2 ранґи, капітан 1 ранґи, контр-адмірал, віце-адмірал, адмірал.

(„Свобода, 1965)

ВИПРАВЛЕННЯ ВАЖЛИВІШИХ ПОМИЛОК

в „МПМ" ч. 2(22)

Скорочення: ш. — шпальта, р. — рядок, зг. — згори, зн. — знизу.

ПРАВИЛЬНІ НАПИСАННЯ ТАКІ:

Сторінка 1.
Передовиця
р. 32 зг. Олександром Панейком
р. 45 зг. Голоскевича з приблизно цього самого часу. (Київ, 1930).
р. 6 зн. При... толерантності

Оком по пресі
ш. 2 р. 14 зг. ЕМБЛЕМА (фірми тощо)
ш. 2 р. 21 зн. „проходство" літ. ПРИХОДСТВО.

Сторінка 2.
Нумізмат...
р. 11 зг. словник Орла (Ню Йорк, 1963-66).
Деякі питання...
ш. 1 р. 11 зг. грецьке Хрістос — Помазаник
Назви споріднення...
ш. 1 р. 6 зн. (після: ... зах. українського „донька" треба додати речення). Це останнє слово вживається, як пестлива форма, але з наголосом на першому складі — до́нька.
ш. 2 р. 4 зн. за грудень 1961 р.
На маргінесі...
ш. 2 р. 2 зн. АКТИВНА ЗОНА РЕАКТОРА
Хрещення (закінчення)
ш. 1 р. 12 зн. правописне правило
Загальна заввага
З незалежних від редакційної колеґії технічних причин **перенесення слів** у колонках сторінок „МПМ" подекуди не відповідає вимогам українського правопису.

МОВНІ КРИХТИ

Англійську назву професії nurse звичайно перекладають як МЕДИЧНА СЕСТРА чи скорочено МЕДСЕСТРА. Як же тоді перекласти назву male nurse. Альтернативним перекладом для МЕДИЧНА СЕСТРА може бути МЕДИЧНА ПІКЛУВАЛЬНИЦЯ. Від цієї назви легко утворити назву для чоловіка цієї професії. Отже male nurse буде МЕДИЧНИЙ ПІКЛУВАЛЬНИК. Зручнішим і коротшим синонімом цієї назви є, одначе слово САНІТАР.

Кавказькі гори часом називають горами багатьох мов. На відносно малому просторі там співіснує принаймні 80 мов.

Видає *ШКІЛЬНА РАДА* при *УККА*

Редагує Колеґія в складі:
Марія Овчаренко, відповідальний редактор,
Євген Федоренко та Анатоль Вовк.

Адреса: Educational Council — U.C.C.A.
P.O. Box 391-Cooper Station
New York, N Y 10276-0391

ЗВІДОМЛЕННЯ РЕКОРДОВОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ ЧЕРВЕНЬ 1987-ГО РОКУ

ДЕПАРТАМЕНТ МОЛОДІ:

НОВІ ЧЛЕНИ:

Відд.
15 Французенко Кристал Марія
27 Баранецький Лариса Т., Миколая Віра
42 Шкварко Дарія
51 Струк Олексій; Лисенко Ростислав
63 Буряк Христина
96 Рефт Бриян
113 Мк Фарланд Алисса
125 Брей Маттев В.
127 Кокотайло Єсика
147 Ґулич Сусанна
170 Лящук Христина; Цьолко Микола
173 Куук Бріян
174 Гординський Адам
180 Круукстон Анна
183 Левицька Катерина
216 Процюк Марія
231 Пастушик Іванна; Монтгомері Чад; Шейфер Стефанія
242 Фелікс Джеймс; Федако Ребекка
305 Вайтфільд Сараг
338 Швець Андрій, Христофор
353 Попель Андрея, Меланія
371 Андрушків Павло
372 Скрутовський Захаріян
375 МкЛавглін Степан, Кассандра
383 Келій Ерін Е.
423 Роман Галій, Гейтер
445 Мельник Оксана; Чировський Христина, Марко
465 Гаврилюк Тарас

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ НАНОВО:

Відд.:
16 Скотт Арнольд мол.
22 Йосиф Сусанна
65 Кампанеллі Ґаррі
156 Либус Надія
191 Клим Павло
213 Скелсі Микола; Маслій Марія
265 ДіСарро Тіна
268 Кобрин Катерина
274 Темник Річард А.
304 Федерчик Василь
345 Перчишин Ілько
364 Брездун Марія
458 Бандура Алан

ЧЛЕНИ, ЯКІ ЗМІНИЛИ КЛЯСИ АБО СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
15 Мухин Григорій І.
347 Марандіно Саріна

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
51 Задорожний Томас
204 Данилюк Андрій

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

Відд.:
42 Юрченюк Володимир
83 Пласкін Анна, Маріянна, Володимир
102 Димачилі Ліза; Ловрій Юстин
216 Процюк Марія
325 Гайдиль Микола, Тимотій, Антоній
375 Крих Ніна, Таня
382 Керіган Іван, Карол
407 Столярчук Трасій, Раймонд
445 Ґаврилик Іван, Антін

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПЕРЕЙШЛИ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
5 Данилюк Андрій
22 Задорожний Томас

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ ІЗ ЗВОРОТАМИ В ГОТІВЦІ:

Відд.:
16 Скот Арнольд мол.
22 Йосиф Сусанна Марія
45 Баєр Олександер
65 Кампанеллі Ґарі
191 Клим Павло
217 Ґрейтман Маліка, Шошанна
265 Ді Сарро Тіна
323 Томпсон Трістан
346 Тарнавський Олена, Євген
360 Ломиш Адріяна 2
364 Брездун Марія
379 Сидорович Анастасія
399 Банах Христіян
411 Муравський Мірта
458 Бандура Алан

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ З ВИПЛАТАМИ ПОВНИХ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
29 Гомішак Михайло
42 Палюмбо Давид
128 Дреєр Вернон мол.
168 Пальмер Дебра
204 Видник Лее.
206 Сусла Таня
234 Коваль Таня
250 Кузьмицький Едвард
292 Градовський Христина
295 Войтков Орися
307 Дідюк Марія Т.
316 Юрчинський Наталка, Надія, Христина
362 Юсько Річард
374 Оліський Томас; Возний Павло
424 Кебус Лейна
440 Парипа Галина
444 Стадник Тарас, Янсій
498 Романков Донна

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВИПЛАТИЛИ ВПОВНІ ВКЛАДКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
9 Лорд Марко
33 Паласті Іван, Франк, мол.
63 Джонсон Курт
81 Кравчук Санра
96 Дімітрас Катерина
114 Бруттон Францес
155 Ручковський Лара
156 Либус Надія
177 Ренчан Ґаррі
213 Сцелсі Микола
216 Мазуркевич Марко
222 Якубович Марко
268 Кобрин Катерина
274 Темник Річард А.
282 Косик Томас
296 Коваль Патриція
322 Загородний Володимир
345 Перчишин Ілько
362 Великорідко Михайло
364 Бенко Марія
372 Головка Бріян, Іван Й. мол.
390 Савіяк Тарас (Теді)
409 Русин Лінда
486 Ковальчук Петро

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПОМЕРЛИ:

Відд.:
213 Маслій Марія

ДЕПАРТАМЕНТ ДОРОСЛИХ:

НОВІ ЧЛЕНИ:

Відд.:
10 Юхим'юк Давид
15 Ґавдяк Ігор; Чумак Євгенія
27 Голінатий Францис
32 Івасятин Марія
42 Бойко Карол; Косцьолек Адам; Ґорман Джеймс; Гікман Роберт
47 Прамик Михайлина, Йвоні, Ширлій
51 Брик Михайло; Лисенко Петро
63 Вишнецький Юрій мол.
102 Маркс Ноель, Станлій; Мк Куул Джері
113 Міллер Томас
123 Кривор Петро; Хомко Едвард; Чеснавич Маргарита
125 Дмитерко Ігор, Ірена
156 Кухта Ерік
173 Корченівський Орест, Василина
174 Серафин Роман Б., Мирон
209 Грицишин Маргарита
214 Датчківський Маркантоній
217 Тейлі Патриція; Тейлор Мішель
221 Смишнюк Ґейлі, Юрій
231 Ґрікко Христофор, Розамарія, Іван ст., Іван мол. Гармс Таня
240 Солар Майк
265 Ді Сарро Тіна М.
270 Мадай Лавра
277 Ужвак Джеймс
285 Стельник Андрій; Андрієнко Василь
292 Віткрафт Тарас (Террі); Чемберлейн Діана
345 Каркоць Андрій
346 Чопко Богдан
360 Бейджер Рената
361 Мук Кларетта, Джеоргіна
379 Касянчук Джаніна; Дейнір Джефрій
399 Дмитерко Ігор
445 Процак Борис, Ігор
465 Морикон Петро; Скурчак Луїз

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ НАНОВО:

Відд.:
44 Темошок Стефан *
65 Кампанеллі Бетті 2; Томасетті Юстина
70 Шеремета Микола *
78 Магальчик Юдит М. 2.
87 Дуннінґ Гелена
88 Заремба Лавренсе *
137 Гугель Катерина
149 Криницький Тетяна
155 Онуляк Петро *; Космина Доротій; Онуляк Дан, Теодор *
156 Либуш Микола
161 Плофшан Ліза
175 Терлецька Надія; Іванець Анна
182 Слабодух Милица
204 Савчук Стефан
219 Носач Іван *
257 Кеске Володимир *
271 Зорич Данило *
304 Бондаренко Шарон; Федерчик Василь;
306 Жуйко Люрдес
350 Дембіцький Микола *
368 Вагуткевич Стефанія
375 Тарнавський Анна
412 Підзамецький Роберт
422 Рушак Дмитро
423 Романовський Богдан *
430 Когут Розалія
468 Чернич Рома
488 Попович Софія

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
51 Задорожний Петро 2 *, Ірена
204 Данилюк Олег *, Марта, Роман
287 Парубчак Стефан
434 Пивоварчук Клавдія 3, Віктор *
465 Гукало Тарас *
488 Олійник Анна, Іван *

ЧЛЕНИ, ЯКІ ЗМІНИЛИ КЛЯСИ АБО СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
277 Дергак Марта
320 Сливка Ростислав *
395 Райтер Василь *
496 Кігічак Меланія

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

Відд.:
14 Степійн Яніна
102 Ловрі Рональд *, Дебора; Де Мішель Лео *
106 Олійник Роман *
127 Сідор Бронислав
161 Орд Ґарій *
204 Писарівський Зоряна
276 Рідллі Патриція
295 Бурсон Перл; Іваницький Анна
325 Талин Ольга
340 Салазар Ольга, Луїз *; Савто Антонія, Алальберто *
345 Правдюк Алла
407 Столярчук Михайло *, Пенній

ЧЛЕНИ, ЯІ ПЕРЕЙШЛИ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
5 Данилюк Роман, Марта, Олег *
22 Задорожний Петро 2, Ірена
214 Парубчак Степан
240 Олійник Анна, Іван
434 Гукало Тарас
473 Пивоварчук Клавдія 2, Віктор *

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ ІЗ ЗВОРОТАМИ В ГОТІВЦІ:

Відд.:
18 Мельник Аркадія
44 Темошок Степан *
65 Лихатин Іван *; Томацетт Юстина; Компанеллі Бетті 2.
83 Шавалюк Михайлина
87 Дуннінг Гелена
93 Сіройс Галина
124 Блошинський Роберт *; Ґруум Михайлина
137 Гуґель Катерина
143 Мандзюк Ольга
149 Криницький Тетяна
153 Дармопрай Іванна
155 Космина Доротій
174 Серафин Мирон *, Роман *
193 Зуріні Варвара
206 Липський Іванна, Яниця
217 Заяць Стефан *
271 Зорич Данило *
282 Кравченюк Богдан *, Всеволод *
287 Романів Христина
306 Жуйко Лурдес
316 Кульчицька Явдоха
325 Хміль Ґлорія
353 Мевш Богдан *, Михайло *
356 Діпа Сандія, Іван *
360 Ломиш Мотря
368 Багуткевич Стефанія
372 Чиш Донна
387 Олійник Ольга
399 Сенечко Леон *
407 Черкас Ігор *
416 Муравський Адольфо *, Ольга
423 Романовський Богдан *
430 Дубіль Гелена; Тимків Микола * 2.
444 Коваль Марія
468 Чернич Рома

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ З ВИПЛАТАМИ ПОВНИХ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.
13 Завицький Михайло *
18 Магора Михайло *; Федечко Юрій *, Степан *
45 Матула Анастасія
79 Матла (Люткевич) Марта
109 Сміглєський Йосиф *
128 Швець Джанетта М.
131 Демус Пилип
161 Паліхат Наліна, Григорій *
167 Ресник Катерина
168 Ґеба Іван *
171 Ткач Михайло
175 Кушнір Тетяна, Андрій *
184 Івашків Маркіян *
192 Німий Ольга; Ґетман Анна
194 Федаляк Галина; Височький Христина
200 Крілов Ольга
226 Майстрик Соня
237 Кроні Джо
238 Ярош Неллі
270 Струк Анна
277 Виніарський Розалія; Карачевський Анна
286 Ґуттер Анна
356 Лобур Марія
367 Гомицький Євген 2. *
371 Ґліден Павло *
397 Пазуняк Наталка
407 Панко Кей
427 Долішній Бонні, Григорій *, Катерина; Мартинишин Кость *
431 Филипів Марія
432 Старенький Ярослав *
440 Парипа Борис *, Микола *
444 Івашко отець Володимир * Олийник отець Іван *; Стадник д-р Ірвін *
451 Колман Пеарл Н.
463 Лейні Ладдій *
488 Чорненький Володимир, Олег *

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВИПЛАТИЛИ ВПОВНІ ВКЛАДКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
5 Воробець Теодор
10 Потапович Рахель, Богдан
16 Зедайкок Василь *
18 Федечко Юрій; Копельців Василь; Магора Михайло
20 Мельник Катерина, Василь
22 Сейк Томассет, Джоді
27 Олесницький Ярослава
39 Шевчик Софія
42 Путикевич Юрій
57 Нелельський Давид
70 Шеремета Микола *
78 Зелонис Ірена; Перник Джо Гегстром Беверлій
96 Врайт Ірена
119 Мамрич Микола *
121 Бойко Петро *
131 Качмарик Марта
137 Гугель Любомир
147 Вагнер Іван *; Бринк Дона
151 Шрот Евген; Боднарчук Лариса
156 Либуш Микола
171 Куфта Сімон мол. *, Михайло *
173 Ковальчук Тарас *
175 Терлецький Надія; Іванець Анна
182 Слабодух Милиця
192 Курденський Марія
200 Глухий Василь
204 Савчук Стефан
209 Матлага Василь
216 Мазуркевич Зенон *, Уляна; Яворський Василь, Анна; Доманський Текля; Штогрин Юлія
220 Мельник Василь
235 Волесладжі Доротій
239 Войтишин Марія Л.
257 Кескі Володимир *; Гира Ґладис
281 Сірий Ярослав *
288 Гафній Чарлс *
324 Захарчук Марко *
349 Добош Марія; Бойко Гелена
350 Дембіцький Микола
352 Сало Марта; Пастушок Василь
371 Плакида Мінодора
372 Головка Каролин
375 Живко Анна; Тарнавський Анна
379 Крижанович Анна
395 Лісович Стефанія
412 Василик Катерина; Підзамецький Роберт *
422 Мартинюк Емма; Рушак Дмитро
432 Верига Василь
464 Дяченко Софія

ЧЛЕНИ, ЯКИМ ВИГАСЛА ВАЖНІСТЬ ТЕРМІНОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
25 Галібей Зірка
465 Морикон Петро *

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПОМЕРЛИ:

Відд.:
5 Корчинський Андрій; Вейс Фредерік *
13 Суда Іван 2 *
15 Ґавдяк Отелан
22 Петаков Михайло *
38 Ґенс Марія
39 Старейкий Іван 2 *
65 Голубець Михайло * мол. 2.
75 Бідюк Мекола *
102 Міщук Гелена; Павлюк Анастасія; Руминський Іван *; Маланчук Олександер
106 Ґузовський Марія
121 Чмайло Джеміс (Дмитро) *
130 Волинець Юрій * 2; Данилевич Стефан
132 Бурак Павло, отець *
153 Стерчо Петро
170 Садівник Василь; Кишенюк Іван *
175 Семеген Василь
180 Зепко Франк 2 *; Зепко Р.Е.
184 Содол Петро *
194 Луцик Петро 2 *; Кисіль Прокіп *
200 Мудра Марія
214 Небелюк Василь 2. *
216 Михайлюк Катерина 2
217 Рубан Василь 2. *
223 Дейр Єва
237 Микита Василь
238 Музика Софія
239 Цінцірук Михайло 3. * Ґалан Ґлорія
242 Лин Микола *
274 Волощак Метро *
290 Хим'як Михайло
292 Іваниш Анна 2.
304 Коман Гелена; Слободян Іван; Бойко Андрій 2. *
316 Король Михайло
322 Седорович Анна
334 Заволович Василь
336 Вагнер Наталка
339 Собчак Катерина
345 Филонович Василь; Романовський Гелена
349 Гаврилюк Стефан *
353 Стойко Петро
363 Кравчак Анна
364 Личко Ольга
367 Король Михайло 2. *; Бон Іван *; Баран Володимир 2. *
372 Ярема Нестор 3. *; Дусилович Іван
389 Михайлюк Катерина 2.
395 Кикіш Петро *
402 Стойкевич Ярослав
414 Ленінський Павліна 2; Нестер Марія; Адріянович Софія
432 Яворський д-р Олександер
434 Панчук Ґордон
445 Зілінський Петрик Петро *
451 Ґулевич Марія
458 Баюс Іван *
464 Камінський Марія
504 Клим Анна

АКЦИДЕНТОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

НОВІ ЧЛЕНИ:

Відд.:
10 Паперетi Лідія; Юхим'юк Давид
15 Чумак Євгенія
47 Прамик Міщел, Йвоні, Ширлій
123 Кривор Петро
133 Ґрибовський Ліза, Меланія
217 Міллер Марко
231 Ґрікко Христофор, Розамарія, Іван, мол., Іван ст.; Гармс Таня
253 Гайовий Марко
259 Чіко Юлій
260 Мацюк Марко
292 Чамберлейн Діяна
307 Смолинський Рома
346 Чопко Богдан
360 Бейджер Рената
465 Скурчак Луїза, Тарас (Террі)

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ НАНОВО:

Відд.:
25 Боржемський Богдан *
79 Словський Любомир

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
465 Гукало Тарас *

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

Відд.:
10 Батицький Лідія
42 Хромий Володимир *, Микола *
107 Демків Богдан *
245 Косівчук Володимир *
304 Горбач Володимир
331 Семенюк Донна, Микола *
336 Кміотик Ярослав *
346 Стовба Олексій; Цибик Роман д-р.
349 Гаврилюк Стефан *
383 Овоч Станлій *
401 Критюк Петро *, Юрій *, Стасюла Іван *
407 Мичишин Осип *
444 Коваль Павло *; Шалачний Василь *
445 Яхницький Одарка (Мальченко)
472 Рейнарович Олександер д-р *

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПЕРЕЙШЛИ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
434 Гукало Тарас *

ЧЛЕНИ, ЯКИМ ВИГАСЛА ВАЖНІСТЬ АКЦИДЕНТОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
15 Гутник Марія
22 Лодарик Франко *
76 Чернецький Михайло
102 Кавка Володимира
105 Дачко Юрій
115 Босий Микола *
127 Бандрівський Марія
153 Дзіндзюра Іван *
158 Сусол Філімон
170 Ференс Стефан
233 Боївка Майк *; Ковальчук Олександра
304 Вороняк Іван
334 Мельник Леоніла
374 Галамай Роман *
395 Райтер Василь *
407 Садівник Володимир *
432 Хохлач Ярослава
440 Пирчак Іван

ЗІРКОЮ (*) Є ПОЗНАЧЕНІ ПРІЗВИЩА ТИХ ДОРОСЛИХ ЧЛЕНІВ ЧОЛОВІЧОЇ СТАТІ, ЯКІ НЕ ПЛАТЯТЬ ПЕРЕДПЛАТИ НА ГАЗЕТУ.

ЧИСЛОВЕ ЗІСТАВЛЕННЯ ПРО РУХ ЧЛЕНСТВА УНСОЮЗУ

	Молодь	Дорослі	АДД	Разом
(Стан з 31 травня 1987)	18,689	49,974	6,665	75,328
Активні члени (Приріст у червні)				
Нові члени	40	60	24	124
Прийняті наново	14	73	2	89
Прийняті з перехідними листами	2	14	1	17
Зміни кляс забезпечення	2	4	–	6
Прийняті з Деп. Молоді	–	–	–	–
Разом	58	151	27	236
(Убуток у червні)				
Суспендовані	18	19	21	58
Відійшли з перех. листами	2	14	1	17
Зміни кляс забезпечення	2	4	–	6
Відійшли до дорослих	–	–	–	–
Померли	1	92	–	93
Вибрали гроші	18	47	–	65
Відійшли з вип. п. сум забезп.	22	50	–	72
Виплатили вповні вкладки забезп.	26	70	–	96
Відійшли на част. випл. забезп.	–	–	–	–
Відійшли на безпл. прод. забезп.	–	–	–	–
Вигасла важність забезпечення	–	2	19	21
Разом	89	298	41	428
Члени, які виплатили вкладки: (Приріст у червні)				
Виплачене забезпечення	26	69	–	95
На безп. продовж. забезп.	1	11	–	12
Разом	27	80	–	107
(Убуток у червні)				
Померли	1	36	–	37
Вибрали готівку	7	12	–	19
Повернені в активні	1	11	–	12
Вигасло продовж. забезп.	4	5	–	9
Разом	13	64	–	77
Разом усіх членів УНСоюзу з кінцем місяця червня 1987	18,672	49,843	6,651	75,166

ЗІСТАВЛЕННЯ ЗГІДНО З КЛЯСАМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕПАРТАМЕНТУ МОЛОДІ:

(Стан з 30 червня 1987)

Кляса 1-ша	183
Кляса 2-га	137

НОВІ КЛЯСИ

Кляса E18	2,546
Кляса E20	2,730
Кляса E65	304
Кляса P20	4,069
Кляса P65	133
Кляса TP65	1,244
Кляса SP-48	82.
Кляса SP-49	191
Разом	11,619

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕПАРТАМЕНТУ ДОРОСЛИХ

Старий рід забезп.	112
Кляса 0	61
Кляса T	674
Кляса W	9,560
Кляса P20	8,145
Кляса E20	7,230
Кляса E65	2,152
Кляса P65	1,095
Кляса DP60	136
Кляса DP65	751
Кляса SP-W	123
Кляса SP-E65	97
Кляса ADD	6,651
Кляса T10	411
Кляса T5	141

ДОРОСЛІ ЧЛЕНИ З МОЛОДЕЧИМИ ГРАМОТАМИ:

Кляса P20	572
Кляса E20	355
Кляса P65	32
Кляса E65	65
Кляса E18	10
Разом 30 червня 1987	38.273

У В А Г А

Яку кожний відділовий урядовець і член УНСоюзу повинен прочитати і відповідно до неї достосуватись.

Ті повнолітні члени та члени Молодечого Департаменту, що тут проголошені в рекордовому звіті **за м-ць червень 1987** як суспендовані, можуть бути ПРИЙНЯТІ наново в члени УНСоюзу, якщо зголосяться до секретарів своїх Відділів і заплатять за час суспензи вкладки, бо інакше члени будуть позбавлені всіх членських прав, запомог і привілеїв, за винятком тих прав, які є застережені грамотою і статутом. Те саме відноситься також до тих членів, які впродовж **червня 1987** р. взяли перехідні листи і ще досі не зголосилися до інших повноправних Відділів УНСоюзу.

ВОЛОДИМИР СОХАН
головний секретар

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСИРА УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ ЧЕРВЕНЬ 1987 РОКУ

ПРИБУТКИ:

Вплати вкладок усіх кляс Життьового Забезпечення

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1	267.93	161	1,332.10	333	122.22
2	89.63	162	100.02	334	200.86
5	1,423.42	163	993.20	336	1.130.39
6	496.84	166	137.88	337	633.22
8	1,228.44	168	859.29	338	82.20
9	131.30	169	514.13	339	293.87
10	243.05	170	941.11	340	392.58
11	51.30	172	1,228.08	341	1,074.16
12	121.84	173	858.84	342	794.78
13	1,770.27	174	2,417.92	343	160.22
14	2,113.73	175	2,241.79	345	1,006.52
15*	1,406.04	177	251.42	346	847.74
16	558.20	178	58.86	347	483.70
17	308.02	179	89.09	348	448.81
19	302.82	180	340.83	349	1,302.55
21	119.88	182	1,719.52	350	1,740.17
23	165.68	183	1,045.85	352	425.17
25	2,211.79	184	353.26	353	1,286.85
26	44.94	190	25.32	354	270.41
27	1,040.31	191	535.91	355	290.39
28	130.69	192	252.24	356	726.37
29	107.36	193	9.71	360	885.60
30	94.84	194	1,515.65	361*	1,989.20
31	143.00	200	1,170.78	362	289.36
32	1,433.79	202	2.48	364	997.15
34	272.89	203	74.09	367	658.78
35	147.99	204	2,426.59	370	263.96
36	47.05	205	270.45	371	1,177.93
37	1,199.90	206	2,285.74	372	945.81
38	170.71	211	55.20	373*	267.21
39	1,340.27	212	257.85	375*	4,572.31
40	284.15	213	124.28	376	15.40
41	19.84	214	668.53	377	1,028.27
42	1,863.30	215	4.81	378	250.74
44	252.84	216	848.99	379	1,826.88
48	578.47	217	1,401.98	380	202.93
49	165.08	218	120.27	382	201.44
51	1,216.40	220	661.95	383	535.28
52	58.83	221	1,238.89	385	1,014.26
53	1,300.00	223	266.07	389	427.95
55	858.33	224	220.08	394	151.56
56	490.75	226	169.69	397	1,563.55
57	591.85	228	4.89	399	1,392.67
58	55.09	230	1,712.92	401	65.00
59	1,680.83	231*	1,742.63	402	804.43
62	109.59	233	438.65	403	234.04
63	813.02	234	805.28	406	133.68
65	204.89	235	184.94	407	1,094.05
66	349.29	236	292.18	408	407.37
70	1,546.59	237	454.27	409	254.92
73	23.55	238	1,236.39	412	1,100.29
75	51.49	239*	984.44	413	85.97
76	978.43	240	1,424.17	414	1,559.52
79	444.51	241	112.71	416	480.68
81	310.13	242	2,358.24	418	316.54
82	142.68	245	1,589.69	419	15.94
83	726.21	247	194.39	421	248.90
86	384.41	248	81.12	422	2,827.18
87	7.93	253	241.97	423	631.83
88	1,439.88	254	445.92	424	620.50
91	67.62	256	734.95	427	1,130.99
92	19.97	257	682.45	430	1,218.52
93	531.40	258	7.64	432	1,665.52
95	276.18	259	307.02	433	18.82
96	930.07	260	48.38	434	842.26
98	65.71	261	1,096.75	437	848.58
99	345.50	264	49.95	439	606.82
100	22.64	265	188.94	442	437.69
101	224.52	266	1,234.16	443	49.91
102	1,433.97	267	620.40	444	1,239.29
103	74.94	268	446.25	448	284.04
104	129.51	269	452.65	450	574.11
105	205.77	270	618.60	451	407.46
106	1,061.74	271	843.74	452	475.37
107	75.33	274	129.92	454	169.55
108	17.39	275	56.62	455*	1,047.10
109	62.95	276	565.97	456	96.47
112	703.54	280	56.21	457	318.77
113	543.67	281	343.68	458	2,490.00
114	1,058.97	282	74.61	459	213.23
115	595.04	283	690.41	461	333.48
116	351.75	285	400.40	462	1,127.46
119	76.52	286	600.78	463	141.32
120	660.72	287	1,986.33	464	514.16
121	418.91	290	79.10	465	1,910.89
122	128.50	291	470.04	466	204.70
123	541.16	292	1,863.58	467	97.96
124	76.44	293	468.92	471	926.81
126	5.10	294	16.34	472	320.31
127	1,607.35	295	260.17	473	1,019.87
129	10.67	296	36.96	474	198.23
130	469.79	297	237.08	476	12.14
132	62.78	301	323.40	477*	64.72
132	234.01	303	28.25	479	60.72
133	1,057.51	304	755.80	480	12.66
134	284.37	305	968.18	481	369.18
137	213.53	306	80.36	484	1,174.97
139	83.19	307	1,154.34	485	82.74
140	131.97	312	57.56	486	241.18
141	24.55	316	2,615.26	487	240.46
142	239.71	317	343.48	488	254.15
143*	383.75	318	86.47	489	883.57
145	25.03	320	3,083.37	490	367.17
146	1,999.46	321	370.66	496	49.24
147	1,210.53	322	84.86	497	388.80
149	20.02	323	490.00	498	313.94
151	267.16	324	138.48	500	238.73
153	2,504.35	325	459.28	501	14.78
154	62.84	327	1,051.06	502	220.28
156	1,459.20	330	282.29	503	240.05
158	376.91	332	87.21	506	260.50

Вкладки зібрані в усіх клясах
Життьового Забезпечення 203,763.27

Вплати вкладок Акцидентового Забезпечення

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1	6.20	170	48.80	346	48.90
6	38.60	172	54.40	347	21.30
8	38.20	173	23.60	349	49.60
10	123.70	174	91.25	350	12.40
13	24.40	180	33.00	353	40.50
14	19.15	182	11.00	360	53.70
15	37.00	183	20.50	361*	25.80
16	16.05	184	2.50	364	26.00
19	28.50	200	30.70	367	50.60
25	25.20	204	41.15	371	14.15
27	13.45	206	11.65	372	29.75
29	19.30	214	60.25	375*	105.25
30	1.75	216	37.00	378	8.15
32	20.60	217	6.50	379	6.50
34	29.70	218	21.20	380	61.00
37	19.30	220	.75	383	13.40
42	88.50	221	48.10	385	99.60
44	.85	226	38.60	399	69.00
49	4.80	230	7.35	402	49.05
51	1.70	231*	113.75	407	68.45
55	28.90	234	2.50	408	9.60
57	57.50	235	6.50	412	33.50
59	82.35	237	13.00	414	6.50
66	6.50	238	9.20	416	122.30
70	26.20	239*	12.75	418	28.00
75	1.70	240	115.05	419	2.90
76	20.20	241	9.20	421	94.00
79	29.00	242	42.25	422	22.60
81	2.25	245	35.45	424	13.55
82	61.50	247	7.25	427	29.65
83	85.90	248	2.55	430	46.15
88	5.90	253	12.15	432	9.20
93	10.05	257	21.80	433	9.20
95	11.40	259	26.40	434	292.40
96	6.45	261	41.70	437	21.20
99	2.90	266	25.45	439	55.80
102	16.85	268	9.20	442	65.07
105	9.20	269	19.50	443	9.60
106	22.00	270	39.60	444	46.30
107	14.80	271	39.79	450	32.70
108	.85	281	29.00	452	13.00
112	35.40	282	5.10	456	36.30
114	38.20	283	13.00	457	6.50
115	35.25	287	60.05	458	40.10
116	14.80	288	14.80	461	26.50
120	20.50	291	11.00		
121	2.20	292	27.85	462	41.50
123	14.70	293	32.50	464	16.40
124	1.60	295	11.00	465	118.10
127	35.70	297	7.20	466	11.00
130	11.00	303	20.20	471	35.90
133	29.45	305	57.40	472	7.85
142	2.25	307	63.00	473	98.50
143*	10.95	317	11.00	474	8.30
146	35.00	320	38.75	479	3.20
147	10.95	327	14.80	481	15.80
151	6.50	333	16.60	484	10.30
153	12.55	336	21.35	486	9.20
156	5.70	337	29.00	490	23.10
158	20.20	338	24.90	497	33.05
161	34.30	339	8.30	498	4.80
162	13.00	340	71.10	500	29.10
163	15.70	341	33.65	502	25.70
168	2.95	342	21.30	503	27.25
169	26.00	345	24.20	504	37.00

Вкладки зібрані в клясі
Акцидентового Забезпечення 5,836.36

ВИПЛАТИ ПОСМЕРТНИХ ЗАПОМОГ У МІСЯЦІ ЧЕРВНІ 1987 РОКУ

Відділ	Прізвище, ім'я	Сума
1	Полінак Іван	1,000.00
5	Корчинський Андрій	1,000.00
5	Вайс Фредерік	1,000.00
13	Суда Іван	1,000.00
13	Ґойн Іван	500.00
13	Ґойн Іван	500.00
13	Суда Іван	500.00
15	Ґавдяк Омелян	1,500.00
20	Нагірняк Катерина	250.00
23	Мудрий Марія	500.00
29	Савчук Анна	500.00
39	Старейкі Іван	2,000.00
39	Старейкі Іван	1,000.00
55	Кулинич Марія	1,000.00
55	Кулинич Марія	500.00
59	Наконечний Александер	500.00
83	Петрівський Антоніна	500.00
94	Мельник Максим П.	1,000.00
99	Шпур Ярослав	1,000.00
102	Стецура Катерина	500.00
105	Татунчак Юліян В.	500.00
130	Данилевич Степан	1,000.00
130	Волинець Юрій мол.	1,000.00
137	Даше Іван	1,000.00
161	Левицький Михайло	500.00
170	Кішенюк Іван	1,000.00
170	Кішенюк Іван	1,000.00
182	Петришин Василь	500.00
174	Богонович Володимир	1,000.00
194	Луцик Петро	1,000.00
194	Луцик Петро	3,000.00
194	Бурачок Осип	500.00
200	Стахів Марія	500.00
204	Кіляровський Анна	185.00
213	Адвенська Марія	1,000.00
217	Рубан Василь	500.00
217	Рубан Василь	1,000.00
219	Боднар Михола	1,000.00
223	Дерр Ева С. (Мицьо)	500.00
233	Гаркач Григорій	1,000.00
236	Прислопський Микола	1,000.00
237	Микита Василь	1,000.00
239	Цінцірук Михайло	1,000.00
239	Цінцірук Михайло	1,000.00
239	Цінцірук Михайло	1,000.00
254	Стасюк Михайло	1,000.00
271	Юськів Параскевія	500.00
286	Барна Михайло	1,000.00
288	Кішпен Петро	1,000.00
292	Еваніш Анна	500.00
292	Еваніш Анна	500.00
292	Перхаль Марія	1,000.00
293	Поточняк Параня	1,000.00
304	Байко Андрій	500.00
304	Байко Андрій	500.00
304	Коман Галина	1,000.00
304	Слободян Іван	1,000.00
316	Король Михайло	500.00
323	Звадюк Сидор	500.00
323	Янчишин Яків	1,000.00
336	Вагнер Наталія Галина	1,000.00
339	Собчак Катерина	1,000.00
347	Суходольський Степан А.	2,000.00
349	Гаврилюк Степан	5,000.00
352	Корчинський Володимир	500.00
353	Білас Михайло	500.00
358	Балішін Анна	500.00
361	Брода Естер	1,000.00
361	Брода Естер	1,000.00
361	Конюх Андрій	1,000.00
361	Лапій Ліна	1,000.00
367	Баран Володимир	1,000.00
367	Баран Володимир	1,000.00
367	Дімітро Михайло	500.00
367	Король Михайло	500.00
367	Король Михайло	1,000.00
395	Кикіш Петро	500.00
422	Гузар Марія	1,000.00
423	Бутрий Антін	700.00
424	Антоненко Александер	1,000.00
432	Коберницький Антін	1,000.00
432	Когут Марія	500.00
432	Мілюх Павло	500.00
432	Мілюх Павло	1,000.00
455	Брода Естер	500.00
464	Камінська Марія	1,000.00
481	Конецька Юлія	500.00

Разом 77,135.00

ВИПЛАТИ ЗАПОМОГ З БРАТСЬКИХ ФОНДІВ ЗА МІСЯЦЬ ЧЕРВЕНЬ 1987

Відділ	Прізвище, ім'я	Сума
29	Пеціль Катерина	50.00
34	Луковський Веллі Іван	50.00
34	Гриндій Марія	50.00
36	Петерс Катерина	50.00
36	Василишин Ольга	50.00
76	Стуй Михайло	50.00
106	Маланюк Мирон	50.00
106	Явний Анна	50.00
147	Несціор Катерина	50.00
147	Процьь Омелян	50.00
147	Радьо Катерина	50.00
147	Радьо Михайло	50.00
147	Сеган Іван	50.00
156	Коменданчук Агафія	50.00
171	Куфта Сімон	50.00
173	Стецько Петро	50.00
194	Заклинський Володимир	50.00
194	Чорнодольський Клавдія	50.00
194	Шук Марія	50.00
238	Костецький Юрій	100.00
253	Лесишин Павло	50.00
307	Чайківський Ярослав	50.00
322	Бакун Володимира	50.00
349	Маріяш Іван	50.00
361	Дребич Михайло	50.00
361	Януш Анастасія	50.00
362	Головчак Анна	50.00
375	Лучин Євгенія	50.00
387	Левицький Єлисавета	50.00
387	Олійник Гелена	50.00

Разом 1,550.00

ФІНАНСОВИЙ ВІДДІЛ ПРИБУТКИ ЗА ЧЕРВЕНЬ 1987

Членські вкладки	$209,678.13
Прибутки книгарні і друкарні	96,930.37
Прибутки від інвестицій:	
Бондів	$379,607.57
Реальності в Кергонксоні, Н. Й.	91,728.53
Гіпотечних позичок	36,797.71
Членських позичок	2,352.36
Банків	3,092.94
Позички для Корп. Дому У.Н.С.	1,010,000.00
Разом	**$1,523,579.11**
Звороти:	
Федеральних і стейтових податків та соціяльного забезпечення працівників	$12,916.55
Канадських податків і пенсійних оплат працівників	339.94
Податків від заморгеджованих реальностей	1,390.97
Премії шпитального забезпечення працівників	9,203.61
Кошти публікації „Свободи"	34,615.17
Кошти інвестицій	300.00
Разом	**$58,766.24**
Різні прибутки:	
Пожертви до Братського Фонду	$534.63
Пожертви до Фонду Наглої Потреби	22.82
Зиск при продажі бондів	9,399.64
З продажі англ. Енц. Українознавства	1,623.41
Разом	**$11,580.50**
Інвестиції:	
Дозрілі і продані бонди	$771,985.33
Сплачено гіпотечних позичок	65,366.92
Сплачено членських позичок	9,600.42
Разом	**$846,952.67**
РАЗОМ загальний прибуток на червень 1987	**$2,747,487.02**

ВИДАТКИ ЗА ЧЕРВЕНЬ 1987

Виплати членам:	
Грошові звороти	$51,057.46
За дозрілі вивінувальні грамоти	78,695.00
Посмертні допомоги	77,135.00
Відсотки від посмертних допомог	23.71
Премії за реасикурацію	5.16
Дивіденда членам	823,906.36
Допомога з Фонду Братського	1,550.00
Стипендії	2,750.00
Разом	**$1,035,122.69**
Видатки:	
Союзівка	$78,940.59
Книгарні і друкарні	95,059.28
„СВОБОДА" за орган	60,000.00
Організаційні видатки:	
Оголошення	$3,507.32
Лікарські бадання нових членів	485.35
Винагорода обласних організаторів	7,999.98
Винагорода Відділових організаторів	14,097.91
Кошти подорожей обласних організаторів	4,442.00
Кошти обласних засідань	602.00
Разом	**$31,134.56**
Платні, забезпечення і податки:	
Платня головних урядовців	$10,697.90
Платня працівників	34,003.71
Премії за шпитальне забезпечення працівників	15,668.48
Федеральні і стейтові податки та соціяльне забезпечення працівників	24,110.44
Канадські податки і пенсійні оплати працівників	624.22
Разом	**$85,104.75**
Загальні адміністративні видатки:	
Кошти актюарія і статистики	$7,500.00
Банкові оплати за опіку над бондами	4,278.97
Книжки і друки	58.75
Банкові оплати	12,872.60
Загальні канцелярійні видатки	1,813.06
Оплати до асекураційних урядів	2,305.00
Кошти канадської канцелярії	188.95
Поштові оплати	3,041.74
Кошти друків і приборів	1,203.54
Обслуга машин	831.04
Загальні кошти подорожей	1,053.56
Разом	**$35,147.21**
Різні видатки:	
Кошти конролі	$120.00
Кошти Річного Засідання	30,416.77
Кошти інвестиції	200.00
Страта при продажі бондів	1,053.38
Виплати Відділу Братської Діяльности	1,870.00
Кошти компютеризації	9,328.20
Відсотки від закуплених бондів	48,540.35
Разом	**$91,528.70**
Інвестиції:	
Закуплено бонди	$1,753,925.82
Уділено гіпотечні позички	80,000.00
Уділено позички на підклад грамот	6,172.36
Капітальний ремонт на Союзівці	6,086.39
Разом	**$1,846,184.57**
Видатки за червень 1987	**$3,358,222.35**

БАЛЯНС

СТАН ЧИННИЙ:		СТАН ДОВЖНИЙ: Фонди:	
Готівка	$827,451.00	Забезпеченевий	$57.434.727.50
Бонди	43,578,891.80		
Уділи	1,187,075.25	Акцидентовий	1,541,796.30
Гіпотечні позички	4,573,129.17		
Позички на грамоти	722,392.81	Братський	99,049.27
Реальності	1,166,236.30	Сирітський	362,683.84
Друкарські і електронічні машини	335,051.08	Захисту	(33,560.94)
Позичка для Корпорації Дому УНС	7,000,000.00		
Позичка для УНС Корп. ім. Д. Галичина	104,551.04	Наглої потреби	90,082.48
Разом	**$59,494,778.45**	**Разом**	**$59,494,778.45**

УЛЯНА ДЯЧУК,
головний касир

ЗВІТ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ ЧЕРВЕНЬ 1987 РОКУ

Ч.В.	Організатор	Придбав у червні	Сума забезпечення			Разом 1987 р.
	Окр. АЛЕНТАВН					
47	Анна Гарас	4	16.000	2АДД		9
	Кетрин Вайтгед	2	6.000	1АДД		
147	Катерина Гуцайлюк	1	1.000			8
		7	**23.000**	**3АДД**		
	Окр. БАЛТІМОР					
15	О. Зінюк	4	13.000	1АДД		5
260	В. Мацюк	1	5.000	1АДД		1
		5	**18.000**	**2АДД**		
	Окр. БОСТОН					
307	Л. Галонжка	1	5.000	1АДД		4
	Окр. БОФФАЛО					
127	Марія Гаравус	1	1.000			7
360	О.Гаврилюк	2	6.000	1АДД		5
		3	**7.000**	**1АДД**		
	Окр. ЧІКАГО					
51	М. Ольшанський	4	12.000			6
125	Глорія Пашен	3	5.000		2сп	8
221	Уляна Дячук	2	40.000			2
259	Юлія Гутлик	1	5.000	1АДД		5
379	В. Семків	2	4.000			11
399	Р. Припхан	1	2.000		1сп	7
423	Юлія Назаревич	2	4.000			3
		15	**72.000**	**1АДД**	**3сп**	
	Окр. КЛІВЛЕНД					
102	Р. Лаврі	3	125.000			14
180	Геновефа Жеребняк	1	3.000			1
240	Б. Семків	1	1.000			3
346	Я.Фішер	2	15.000	1АДД		5
		7	**144.000**	**1АДД**		
	Окр. ДІТРОЙТ					
174	А. Слюсарчук	3	5.000		2сп	13
183	П. Залуга	1	1.000			4
292	Стелля Фелик	3	9.000	1АДД		4
		7	**15.000**	**1АДД**	**2сп**	
	Окр. ДЖЕРЗІ СИТІ					
170	В. Білик	2	2.000			7
270	С. Островський	1	5.000			2
		3	**7.000**			
	Окр. МІННЕАПОЛІС					
345	М. Каркоц	1	10.000			1
	Окр. МОНТРЕАЛЬ					
465	Текля Мороз	5	19.000	2АДД		8
	Окр. НЮАРК					
27	Р. Ланичак	3	3.000			6
133	Я. Леськів	2	10.000	2АДД		2
214	М. Стецина	1	100.000			9
371	М. Дереш	1	1.000			3
		7	**114.000**	**2АДД**		
	Окр. НЮ ГЕЙВЕН					
253	П. Гаврильців	1	5.000	1АДД		1
277	Н. Бойко	1	25.000			1
		2	**30.000**	**1АДД**		
	Окр. НЮ ЙОРК					
361	С. Чума	2	4.000		2сп	3
	Окр. ПАССЕЙК					
42	І. Блиха	1	5.000			5
	Н. Бойко	3	100.000			
	М. Стецина	1	100.000			
		5	**205.000**			
	Окр. ПЕРТ АМБОЙ					
209	С. Матлага	1	2.000			4
353	О. Рінник	2	2.000			3
372	Софія Лошнин	1	2.000		1сп	1
		4	**6.000**		**1сп**	
	Окр. ФІЛЯДЕЛЬФІЯ					
10	К. Хільченковський	3	11.000	2АДД		5
32	Дж. Лебідь	1	5.000			2
156	М. Кухта	1	1.000			4
173	П. Щерба	3	3.000			5
216	Б. Олежинський	1	3.000			6
231	В. Пастушок	13	93.000	5АДД	1сп	23
375	П. Тарнавський	2	4.000		2сп	2
383	М. Гома	1	2.000			1
		25	**122.000**	**7АДД**	**3сп**	
	Окр. ПІТТСБУРГ					
63	Емма Турко	2	6.000			9
96	Н.Драпала	1	5.000		1сп	1
113	Ф. Козємчак	2	1.500			7
338	Ольга Пишко	2	4.000		2сп	2
		7	**16.500**		**3сп**	
	Окр. РОЧЕСТЕР					
217	С. Приймак	3	9.000	1АДД		10
285	А. Скібіцький	2	3.000		1сп	3
		5	**12.000**	**1АДД**	**1сп**	
	Окр. СКРЕНТОН					
123	С. Голик	4	10.000	1АДД		5
	Окр. ШАМОКІН					
242	Й. Чабан	2	5.000		1сп	11
265	Гелен Шіпер	1	2.000			1
305	Маргарета Гентош	1	1.000			4
		4	**8.000**		**1сп**	
	Окр. ВІННІПЕГ					
445	І. Геврик	5	15.000		2сп	6

ЗДОБУТКИ ОКРУГ УНСОЮЗУ У ЧЕРВНІ 1987 РОКУ

П.Ч.	Округа Осідок	Число Відділів	Придбано чл. у червні	Придбано чл. Разом	Забезпечення на суму у червні	Забезпечення на суму Разом	АДД
	Округи ПЕНСИЛЬВЕНІЇ						
1.	Філядельфія	40	25	81	122.000	417.000	7
2.	Піттсбург	18	7	33	16.500	86.000	
3.	Шамокін	17	4	27	8.000	84.000	
4.	Алентавн	13	7	23	23.000	207.000	3
5.	Скрентон	5	4	5	10.000	11.000	1
6.	Вілкс Бери	7		7	.	55.000	
	Разом	**100**	**47**	**176**	**179.500**	**860.000**	**11**
	Округа МЕРИЛЕНДУ						
	Балтімор	8	5	19	18.000	78.000	2
	Округи НЮ ЙОРКУ						
1.	Ню Йорк	31	2	39	4.000	77.000	—
2.	Сиракюзи-Ютика	14	—	10	—	46.000	—
3.	Рочестер	10	5	27	12.000	61.500	1
4.	Трої	8	—	19	—	58.000	—
5.	Боффало	7	3	15	7.000	40.000	1
	Разом	**70**	**10**	**110**	**23.000**	**282.500**	**2**
	Округи НЮ ДЖЕРЗІ						
1.	Нюарк	18	7	33	114.000	540.000	2
2.	Джерзі Сити	10	3	22	7.000	216.500	—
3.	Перт Амбой	12	4	22	6.000	222.000	—
4.	Пассейк	4	5	16	205.000	375.000	—
	Разом	**44**	**19**	**93**	**332.000**	**1.353.500**	**2**
	Округи ІЛЛИНОЙ, МИШИГЕН, ОГАЙО						
1.	Чікаго, Ілл.	31	15	59	72.000	183.500	1
2.	Детройт, Миш.	20	7	33	15.000	85.000	1
3.	Клівленд, Огайо	20	7	28	144.000	245.500	1
4.	Янґставн, Огайо	7		16		58.000	
	Разом	**78**	**29**	**136**	**231.000**	**572.000**	**3**
	Округи НОВОЇ АНГЛІЇ						
1.	Ню Гейвен, Конн.	14	2	12	30.000	96.000	1
2.	Бостон, Масс.	5	1	6	5.000	59.000	1
3.	Вунсакет, Р.Ай.	6		10		70.000	
	Разом	**25**	**3**	**28**	**35.000**	**225.000**	**2**
	Округи ЗАХІДНІХ СТЕЙТІВ Америки						
1.	Центральна	6					
2.	Міннеаполіс, Мін.	6	1	4	10.000	26.000	
3.	Ст. Луїс, Мо.	3		1		1.000	
	Разом	**15**	**1**	**5**	**10.000**	**27.000**	
	Необ'єднані Відділи в Америці	20		18		193.000	
	Округи КАНАДИ						
1.	Торонто, Онт.	21		17		45.000	
2.	Монтреаль, Квеб.	6	5	24	19.000	57.500	2
3.	Ніягара, Онт.	10		14		77.000	
4.	Захід Канади	14	5	8	15.000	28.000	
	Разом	**51**	**10**	**63**	**34.000**	**207.500**	**2**
	Загальна сума	**411**	**124**	**648**	**862.500**	**3.798.500**	**24**

Організаційний Відділ
Варка Бачинська

Сині дзвіночки

(На спогад таборовикам „Досвітніх вогнів")

„Сині дзвіночки молитву дзвонять..." підспівує хлопчик, долучуються дівчатка, а голосочки всіх, як дзвіночки, і пливе в синяву неба рання новацька молитва.

— А я тепер буду бунчужним, — заявляє Марчик, — як свисну, всі бігом на збірку! Добре? І вже шукає за свистаком.

— А я буду братчик Слон. Добре? — зголошує Дениско. Гурток дівчаток зголошується й собі. Вони — сестрички, новачки. І розгортається забава в пластовий табір. Усі вони бо були учасниками великого новацького табору серед 118-ти новаків, новачок. А братчики, сестрички, команда, а медична опіка, д-р Х. Держко, пані Христина, пані Цурковська. А в кухні — гарні пані, а всьому голова — пані Настя, досвідчена господиня. Велика робота і відповідальність за харчовий стан для 135 осіб, а достава всього в руках пані О. Бабій і М. Ляльки. А стільки праці в підготову табору вклала голова Виховної Комісії пані І. Вжесневська, а також панна О. Винницька! Тепер організатори табору збирали новий досвід. Це бо вперше на „Пластовій Січі" дівочо-хлоп'ячий табір... А втім, недалеко від нас, у ЗСА, такі табори декілька років уже практикуються і то з успіхом. Одначе, як досвідчені в тому ділі люди твердять, тільки добрий виховний збір, трошки старша досвідчена команда з успіхом проводять такого роду табори для новацтва. Немало праці вклали також батьки, панове: Ігор Ковалів, Орест Козак, Юрій Копач, Б. Будзик, в. Лялька і багато інших, що пильно й радісно ставили шатра, а потім працювали при ліквідації табору. Мішаний табір вніс багату різноманітність у зайняттях, вогниках, ватрах, спортових вправах під заклик свистка бунчужного, друга М. Гаврилюка з Америки. Цікаво, що новачки зі шатра „Подерті тенісівки" здобуваються при вогнику й на сатиру. „Свисток! Свисток!"...

Та зате, після вечірньої перекуски, вся площа поміж куренями й шатрами вирує дзвінким сміхом, кольоровими рухливими хвилями чи то метеликів, чи то добродушків-пластунів. Інколи й пізній вечір, вдягнувши шати, зорями нашиті, з ними гуляє.

— Нехай, — каже братчик Слон, — побавляться. Це для них усіх, старших і молодших, особливо приємна пора по всіх денних зайняттях. Може й так! Вечір — ласкавець прохолоду приніс. День, майже кожний, гарячий. Промінне сонце цікавилось зайняттями старших і малих. Мандрували бо вони по Україні. Допомагала в тому величезна мапа з кольоровими областями. Побували новочата й в Києві-столиці, і в інших великих містах і місцях, де історія наша цвіла, і.. побували ще в різних часах, близьких і далеких. Був же й „біг олімпійський". Недаремно на таборових воротах олімпієць зі смолоскипом біжить у понадчасових просторах, вийшовши з руки мистця пані Галі Новаківської.

За всі плавання, перескакування і т. п. працю, концентрацію, „точкування", приходить і „тоґа-баль". У тоґах, себто білих простиралах, навіть у єгипетських „галібеях", дивовижні постаті танцюють у просторій таборовій їдальні, танцюють у хвилях української музики. Десята скоро минає. Малятам — пора спати. А то комендантка Н. Курис, писарка Х. Ганківська, бунчужний М. Гаврилюк, сестрички, братчики, уся команда мають ще свою „відправу" — уточнити програму для наступного дня. Завтра бо новацтво перебирає „владу" в таборі. Для них — це великий день, а для виховників — ще більша увага і праця, але й особливий день, новаки їх оцінюють. Не знають ще вони, що новацька „влада" вибере завтра на перше місце братчика Богдана Довбана і сестричку Христину Держко.

Три тижні у таборі „Досвітні вогні", сонцем осяяні, вітром обвітрені, любов'ю України зогріті, скоро пролітають. Три тижні! Мабуть, таки довгий час, а тут ще й не практикований. І хто б подумав, що мала Надійка з Фльориди скаже мамі: „Все було гарно, тільки одне недобре — закоротко, мамо". А ось уже закриття табору, завжди зворушливе для всіх учасників, присутніх: подяки, „дипломи" відзначення, пам'ятки, коротке слово команди, станичного Р. Гуцуляка, зворушливе слово братчика Слона, що викликало блиск сльози в очах присутніх. Молитва подяки Всевишньому за ласку Його, за благословення.

Злітають прапори вниз і... розхід. Величезний чотирикутник заломлюється, рухається, розлітаються з нього маленькі добродушки в пластових одностроях. Щасливі личка тулять вони до своїх мамів-татів, передають їм усі свої здобуті скарби: відзнаки, признання, посвідки, прапорчики за мову, за чистоту та всяке інше багатство.

Глибоко в серцях залишаються дні табору в усіх сучасників і причасників табору в потрібній праці, І ті пісні, що їх з любов'ю навчала пані Рося Сливинська, ще й подбала про співаник „Понад гори, понад хмари" — подарунок для новацтва.

І тепер „Сині дзвіночки..." розсипуються по траві зеленій, дзвенять у серцях дітей, сині дзвіночки радости спільних душ, обновлених, — свідомо чи несвідомо, — любов'ю до своєї батьківщини — України. Господи Ласкавий, сповни молитву цієї пісеньки:

Нехай цей вітер, що в хмарі лине,
Принесе запах квіток України.
Нехай ця днина додасть нам сили,
Щоб ми Україну завжди любили...

Ле. К.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Процес...

(Закінчення зі стор. 1)

І дійсно справа голокосту почала знову оживати".

Автор статті згадує, що Володимир Анастас, який слідкує за перебігом процесу з рамени українського правничого товариства, не погоджується з уведенням до процесу великої дози емоції, яка може звести цілий процес на манівці. Це товариство у спілці з такою ж професійною організацією адвокатів в Канаді, є єдиною групою, яка не тільки слідкує, але також забирає слово до ходу самого процесу і до вмішування у його процедуру урядових осіб, які, як наприклад, прем'єр-міністер Іцак Шамір, відвідують залю суду і тим самим підсилюють емоції ізраїльської публіки. Група протестувала також проти участи у процесі шкільної дітвори і передавання процесу телевізією і радіо.

Американці, туристи і фахові особи, були заскочені і дуже здивовані вмішуванням суддів у процедуру допитів прокуратури і оборони. Алисон Бендер, вільний журналіст, погоджується, що вмішування суддів викликає враження, що вони вже винесли вирок підсудному, а процес це тільки „шов" для відживлення голокосту. Анастав заявив, що ставлення запитань суддями немислиме в американському судівництві.

Невідомо, як виглядатиме тепер дальший перебіг процесу коли до оборони долучився Павло Чумак з Канади, але серед жидів оборона не може знайти свідків, які свідчили б в користь І. Дем'янюка. Вони прямо бояться. Деякі з них кажуть, що їх не поховають в Ізраїлі, якщо вони свідчитимуть в обороні Дем'янюка і скажуть правду, — заявив недавно один з адвокатів оборони Джан Ґілл кореспондентам.

Прокуратура покликала на свідків цілий ряд осіб, так званих спеціялістів від документів, паперу, чорнила, фотографій тощо, але свідка оборони в цій матерії знищила прокуратура і судді, заквестіоувавши кваліфікації американки шведського роду, яка вважала, що документи, якими користується суд є фальшивками КҐБ.

Виступ одного свідка із ЗСА коштує оборону приблизно 5,000 долярів, а фонд оборони вичерпується. Однак І. Дем'янюк, на голову якого падуть усі громи, залишився оптимістом і продовжує твердити, що він ніколи не був у Треблінці. У його камері сотні листів, поштівок, телеграм, які надсилають йому українці і неукраїнці з цілого світу, — каже П. Чумак, який вірить у невинність свого клієнта.

БАНҐЛЯДЕШ ЗВЕРНУВСЯ до Організації Об'єднаних Націй за матеріяльною допомогою для населення, яке потерпіло від виливів. Одна шоста частина населення, з усіх 105 мільйонів, потерпіли від повенів і тепер голодує. Покищо тільки Японія погодилася переслати для Банґлядешу 100,000 тонн зерна і ЗСА обіцяли негайно переслати 25,000 долярів „Ми потребуватимемо щонайменше 100 мільйонів долярів допомоги", — заявив президент країни К.М. Ершад.

НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ТОҐО, присутні представники Англіканської Церкви, в більшості священики і єпископи, обрали Архиєпископа Дезмонда Туту з Південно-Африканської Республіки головою всеафриканської конференції церков. Крім того Архиєпископ Д. Туту відбув цілий ряд розмов з поодинокими єпископами і був прийнятий на розмову президентом Того Ґнасіґбе Ейдема. В конференції взяло участь 600 делеґатів від 120 різних церков в Африці, в тому числі 39 християнських церковних об'єднань.

У пам'ять...

(Закінчення зі ст. 2)

„Ості" аж до Павла Данилова в „На твердій землі" показують не лише біологічну міць українського народу, але також його спосібність і працездатність бути взірцевим господарем як в індивідуальному, так і державному маштабі.

Наш улюблений письменник вірив в українську людину, що здобуває краще життя для себе, бо праця таких людей сприяє добробутові спільноти, серед якої живе й діє. Самчук вірив, що базою кожної здорової спільноти є вільна праця одиниці, а не, звичайно, різноголосна праця колективу, тому колективізацію вважає він злом, що провадить країну до економічного занепаду і відсталости.

Самчук був позитивним реалістом. Всі його повісті — це історії людей, що в найбільш несприятливих умовах боролись за лад, за поступ, будували, а не руйнували. До всіх героїв Самчука можна віднести слова найбільшого українського трудівника, письменника і поета, Івана Франка: „Я є син народу, що вгору іде, хоч був запертий в льох, Я є мужик, я є пролог, а не епілог".

Як мемуарист Самчук досягнув вершин в українській мемуаристиці, а його спомини, особливо „На коні вороному" і „Планета ДІ-ПІ" виявляють не лише велику ерудицію в українській та російській літературі й історії, але також у східньоевропейській політиці. Коли б спомини Самчука були перекладені англійською, німецькою мовами та ще з індексом, тоді західні політики могли б дечого навчитись і зрєзуміти докладніше проблеми підкорення Росією народів та відповідно використати їх у світовій політиці. Спомини Савчука — це шедеври не тільки української, але й світової мемуаристики.

Старовинний народний переказ, дуже популярний серед населення Волині межи двома світовими війнами, оповідає про леґендарного лицаря, що живе нерозпізнаний серед народу, але прийде день, що його пізнають. А тоді, коли його пізнають, він визволить свій нарід, волинянів, від чужого ярма. Можливо, що ця леґенда про появу народного героя інспірувала молодого Уласа до втілення його, насамперед у „Волині", згодом у „Юності Василя Шеремети", а пізніше в постаті Якова Балаби, командира, сина Дерманя в романі „Чого не гоїть огонь". Про Балабів згадує Самчук у другому томі спогадів „На коні вороному". Саме з того роду походить Яків Балаба-Троян, командир „Зеленої Бриґади", яка під час Другої світової війни провадила героїчну боротьбу проти двох армій і двох чужих диктатур. А може цим леґендарним лицарем був сам літописець, який своїми попередніми хроніками „Волинь" та „Юність Василя Шеремети" і бойовим романом „Гори говорять" підготовив партизанську боротьбу в своїй родимій Волині?

Ми впевнені в тому, що прийде день, коли земляки Уласа Самчука збудують йому тривалий пам'ятник у його улюбленому Дермані, назву якого вимазав уже ворог, щоб не залишилося пам'яті по завзятій боротьбі та найкращому синові Волині. А тим часом хай спочиває наш новітній літописець на чужій, але вільній землі. Вічна йому пам'ять і слава!

ДЕПАРТАМЕНТ ФІНАНСІВ повідомив, що за останні вісім років особистий прибуток американців збільшувався на 7.1 відсотка щороку. У 1986 році прибуток на одного американця становив 14,641 дол. По кількості прибутків на одну особу на перше місце вийшли жителі Нової Англії (17,166 дол.), які в 1979 році перебували на четвертому місці в країні (9,376 дол.)